

Domoljub

V Ljubljani 2. aprila 1941

Leto 54 · Štev. 14

Nj. Vel. kralj Peter II. zavlada

Kraljevi namestniki odstopili

Novo vlado narodne koncentracije je sestavil general Dušan Simović

Razglas kralja Petra II.

Srbom, Hrvatom in Slovencem!

V teh za naše ljudstvo težkih trenutkih sem se odločil, da prevzamem kraljevsko oblast v svoje roke. Kraljevski namestniki so dobro razumeli moje pobude in so takoj iz lastnega nagiba odstopili. Vojska in mornarica pa sta se mi takoj stavili na razpolago in izpolnjujeta moja povelja. Vse Srbe, Hrvate in Slovence kličem, da se zbero okrog prestola, ker je to v sedanjih resnih trenutkih najboljšje jamstvo, da se ohraniti red na znotraj in mir na zunaj. Naročilo za sestavo nove vlade sem dal armadnemu generalu Dušanu S. Simoviću. Z vero v Boga in v bodočnost Jugoslavije kličem državljane in vsa oblastva v državi, da izpolnjujejo svojo dolžnost do kralja in domovine.

Peter II.

Odstop kraljevih namestnikov

Ko je Nj. Veličanstvo kralj Peter II. sklenil prevzeti kraljevsko oblast v svoje roke, so kraljevi namestniki podali ostavko s temi besedami:

„Vaše Veličanstvo! Razumemo utemeljenost Vaših nagibov, da v teh težkih trenutkih za naš narod vzamete kraljevsko oblast v svoje roke. Kraljevi namestniki Vam dajejo svoja mesta na razpolago. — Pavle, s. r., dr. Stanković, s. r., dr. Perović, s. r.; 27. marca, v Beogradu.

Knez Pavle v Atenah

Iste dne ob tri četrti na dvanajst ponoči je knez Pavle s svojo družino po lastnem nagibu zapustil Beograd in odpotoval v Atene v Grčijo.

Prisega kralja Petra II.

Dne 28. marca, dan po nastopu, je kralj Peter II. na svojem gradu v Dedinju poleg Beograda svečano prisegel. Prisegel je ob odprti evangeljski knjigi z besedami:

Jaz, Peter II., prisegam, ko stopam na prestol kraljevine Jugoslavije in prevzamam kra-

ljevsko oblast, pred Vsemogočnim Bogom, da bom nad vse branil edinstvo naroda, neodvisnost države in celote državne oblasti in da bom po ustavi in zakonih vladal in da bom inšpekcij vsem svojem stremiljenju pred očmi blagorodnega. Tako mi Bog pomagaj Amen.

Nova vlada

Od Slovencev sta zastopana dr. Kulovec in dr. Krek

Pooblastilo za sestavo nove vlade je dobil armadni general Dušan Simović. Vlada je sestavljena takole:

Predsednik vlade general Dušan Simović (izven strank), prvi podpredsednik dr. Vladko Maček (HSS), drugi podpredsednik prof. Slobodan Jovanović (Srbski klub), zunanji minister dr. Momčilo Ninčič (radikal), vojni minister arm. general Bogoljub Ilić (izven strank), gradbeni minister dr. Franc Kulovec (Slovenska ljudska stranka), notranji minister dr. Srdjan Budisavljević (samostojni demokrat), finančni minister dr. Juraj Šutej (HSS), minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andres (HSS), minister za pravosodje dr. Boža Marković (demokrat), prosvetni minister Miša Trifunović

(radikal), minister za gozdove in rudnike dr. Džaler Kulenović (musliman), kmetijski minister dr. Branko Čubrilović (zemljoradnik), prometni minister Bogoljub Jeftić (JNS), minister za socialno politiko in ljudsko zdravje Milan Grol (demokrat), minister za PTT dr. Josip Torbar (HSS), minister za prehrano Sava Kosanović (samostojni demokrat), minister za ljudsko telesno vzgojo, namestnik Bogoljub Ilić (izv.), minister brez listnice dr. Miha Krek (SLS), minister brez listnice Bariša Smoljan (HSS), minister brez listnice Marko Daković (črnogorski federalist), minister brez listnice Jovo Banjanin (JNS), minister brez listnice dr. Milan Gavrilović (zemljoradnik).

Izjava generala Simovića

Zakaj je prišlo do spremembe

»V teh resnih dneh se je jugoslovansko ljudstvo čutilo nemirno zaradi načina, po katerem so se vodili javni posli. Nezaupanje do takega stanja se je zadnje dni kazalo v tolikem obsegu, da je pretila nevarnost javnemu redu.

Za vznemirjenost ni več razloga od trenutka ko je Nj. Vel. kralj Peter II. prevzel oblast in ustanovil vlado narodne sloge kot izraz razpoloženja srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda.

V imenu vlade, ki ji načelujem, pošiljam danes kot prvo svojo besedo klic državljanom

in oblastem, da podprejo kr. vladu pri izvrševanju njene, v tem trenutku prve naloge: Ohraniti red v državi in mir na zunaj. Ape-liram na rodoljubje državljanov Jugoslavije, da se izogibajo manifestacij, ki bi otežile naše odnose s sosedmi, s katerimi želimo še naprej ostati v miru in prijateljstvu. Prosim, da naj ne podležejo nobenim nepremišljenim dejanjem, niti vplivom od katere koli strani. Skrbimo zase, za svojo neodvisnost in dostojanstvo. Strog red in korektno zadržanje sta prvi pogoj za uspešno izvedbo nalog, ki so pred nami.«

Povelje min. predsednika

Zaradi alarmantnih vesti, ki jih po naši državi širijo tuji agenti, da bi zanesli nemir med naše ljudstvo in uradništvo, ukazujem, da se sporoči in objavi vsem, naj se ljudstvo ne da zapeljivati s temi netočnimi, spretno pripravljenimi in prenesenimi vestmi, ter da ni razloga za vznemirjenost.

Kr. vlada vodi prijateljsko politiko z vsemi našimi sosedmi in si prizadeva, da z vsemi ostane v odnosu najboljšega sosedstva in prijateljstva, ter se bo v tej smeri tudi v bodoče prizadevala in storila vse, kar je v mejah njene možnosti.

Vse naše prebivalstvo naj bo mirno, naj opravi svoje tekoče posle in naj se ne da vznemirjati z neutemeljenimi govoricami, ki so prišle iz tujine in iz države same.

Zaradi tega prepovedujem vsa-ko izseljevanje iz svojih krajev in zapušćanje svojih domov, ker zato ni razloga, utegnili pa bi imeti tudi škodljive posledice.

Koristi države in naroda zahtevajo, da vsak čuva svoj dom in da na njegovem pragu, če bi bilo treba in če bi to usoda dodelila, daruje življenje za dobro domovine, kralja in naroda.

Vojska, letalstvo in mornarica naše kraljevine so pripravljene, da store svojo dolžnost.

Ukrepi proti hujskačem

Takoj ko je nastala pri nas sprememba vlade, se je vsul po deželi plaz najrazličnejših govoric, ki še vedno trajajo. Te govorice širijo predvsem tuje radijske postaje, hribo jih pa tudi brezvestni ljudje, ki so plačani od tuje propagande. Proti tem brezvestnim hujskačem je izdala vlada odločen ukrep, ki se glasi:

Iz želje po nezdavih senzacijah in morebiti iz slih namenov širijo tuje radijske postaje vesti, ki bi, če bi ne bile izmišljene, utegnile vplivati na odnose naše države s našimi sosedmi. Pooblaščenim smo, da vse te vesti najodločnejše sanikamo. Stališče naše države je jasno označeno v izjavi predsednika kr. vlade, armadnega generala Dušana Simovića. Proti tistim, ki širijo izmišljene vesti, so izdani potrebni ukrepi. Kolikor gre za to, ce, ki ne znajo ceniti izkazanega gostoljubja in v svojih poročilih povzročajo škodo naši državi, bode izgnani.

Inozemski vtisi o naših spremembah

Politične spremembe v Jugoslaviji so tudi v inozemstvu povzročile veliko pozornost. V Nemčiji je bila po poročilu »Politiker« sprejeta vest s presenečenjem. Glede nastopa kralja Petra II. pravijo v Berlinu, da je to bolj jugoslovanska notranja zadeva. Veliko pozornost pa posvećajo berlinski krogi sestavi nove vlade, kajti trenutek, ko je ta vlada nastopila, je takšen, da je treba pripisati tej spremembi velik pomen. Vendar poudarjajo, da poročila o Jugoslaviji še niso dovolj jasna in da je treba pričakovati še nadaljnega razvoja, da se bo mogla razviti dokončna sodb. V glavnem se naslanja nemško mnenje na izjavo novega predsednika vlade generala Simovića. Kljub temu, pa tudi glede te izjave nemški službeni krogi še ne morejo zavzeti dokončnega stališča. Na splošno je nemško zadržano do dogodkov v Jugoslaviji rezervirano.

V Italiji podčrtavajo poročilo iz Jugoslavije, ki pravi, da je to zgolj notranjepolitična sprememba. Poudarjajo tudi, da hoče nova vlada ohraniti prijateljske odnose z vsemi sosednimi državami. Prejšnja vlada da ni imela med srbskim ljudstvom potrebne zaslombe in da je bilo zaradi tega treba najti novo rešitev.

V Bolgariji je novica o spremembah v Jugoslaviji napravila najgloblji vtis. Bolgarska javnost še zdaleč živi popolnoma pod tem vtisom.

Drugod so sprejeli vest o jugoslovanskih spremembah z bolj obširnimi razlagami. Vendar pa je poleg resničnih domnev veliko pretiranega, zmotnega in namerno lažnjivega, zato naj ljudje v smislu vladne odredbe jemljejo tuje novice z veliko ravnodušnostjo in s hladnim presojanjem na znanje.

Namestnik ameriškega zunanjega ministra Sumner Welles je povabil k sobi jugoslovanskega poslanika v Washingtonu Fotića ter mu izrekel čestitke k nastopu kralja Petra II.

Angleške čete so sasedle 27. marca največjo italijansko trdnjavo v Eritreji, Keren.

Vse državne oblasti in v prvi vrsti občinske oblasti ter duhovščina morajo ostati na svojih mestih v vsakem primeru.

Pristojni ministri bodo dovolili samo ono evakuacijo, ki je predvidena po načrtu in za katero se sicer izdajo pisмени ukazi.

Gospod notranji minister naj blagovoli izdati vse potrebne ukrepe, da se vsa zbornost, ki ne odgovarja potrebam tega položaja, prepovedo, kakor tudi da se prepreči zbiranje prebivalstva na raznih mestih.

Po gornjem kaznu naj pristojni gg. ministri takoj ukažejo vse potrebno zaradi točnega postopka. Pri tej priliki je treba zlasti opozoriti državno uradništvo, naj vestno opravi službo v teh težkih trenutkih, in na njegovo vlogo glede pobijanje netočnih vesti in ohranitve narodovega duha na potreben višini.

Predsednik ministrskega sveta, armijski general Dušan Simović, a. r.

Brzjav kraljice Marije

Kraljica Marija, ko je zvedela, da je njen sin kralj Peter II. prevzel oblast v državi, je poslala v Beograd brzjavko sledeče vsebine: »Naj Bog blagoslovi Tebe, mojega sina in kralja, kakor tudi milo domovino. Troja mati Marija.«

Položaj po spremembi

V prvih urah po veliki spremembi, ki nastala v četrtek dne 27. marca, ljudje niso vedeli, kakšno notranje in zunanje politično ozadje imajo vsi dogodki, ki so se s tako naglico vrteli drug za drugim. Zato je to razumljivo, da so se začele širiti najbolj neverjetne in gorostasne novice, zlasti zvezi z zunanje političnim položajem Jugoslavije. Zdaj je stvar že precej razjasnjena. Vse izjave odgovornih politikov kakor tudi časopisna obvestila so v toliko razčistila položaj, da lahko mirno izrečeno sodbo o vzrokih in posledicah te nad vse važne politične spremembe.

V notranji politiki

Kakor je že razvidno iz izjave predsednika vlade generala Simoviča, je pobuda za spremembo dala ljudsko razpoloženje, ki ni bilo več zadovoljno z načinom, kakor so se opravljale dozdale nekatere naše politične zadeve. Tu gre seveda za razpoloženje srbskega ljudstva, kajti prav srbsko ljudstvo je dalo naša svojemu razpoloženju, ki se je pokazalo v velikih ljudskih manifestacijah v Beogradu in po drugih srbskih mestih. To razpoloženje med ljudstvom je v zadnjih dneh zavzelo velik obseg, da je bila ogrožena javna varnost in red v državi. Torej je bila to glavna pobuda, da je prišlo tako nenadoma do tako temeljitih sprememb v državi.

Druga pobuda, ki je vplivala na spremembo, je bila želja srbskega ljudstva, da dobi drugo predstavništvo v vladi. Srbi namreč že nekaj časa niso imeli v srbskem delu pravega zastopstva, kakor ga imajo to Hrvati ali Slovenci. S tega stališča je tudi razumljivo, da so na Hrvaškem sprejeli to spremembo zelo mirno in ravnodušno ter poudarjali, da je to zadeva, ki se tiče najbolj Srbov. Ni rečeno s tem, da se na Hrvaškem niso za stvar zanimali ali da niso polagali na to dovolj važnosti. Vendar so na stvar gledali bolj od daleč kot na predvsem srbsko zadevo. Najbolj zgovorno opiše razmerje Hrvatov do novega položaja dejstvo, da so ostali vsi hrvaški ministri na istem mestu kakor do zdaj. Le od strani dr. Mačka smo slišali izjavo, da se še ni odločil, ali bo tudi sam osebno sodeloval v vladi.

Kakor pišejo hrvaški listi, smatra dr. Maček, da njegova osebna prisotnost v vladi ni nujno potrebna, ker se položaj ni nič spremenil. Pač pa je poslal v Beograd kot svojega odposlanca, hrvaškega bana Šubišića, da ga tam v vsem zastopa in mu poroča, ali je potrebno, da stopi sam v vladu ali ne. Dr. Maček je pripričan, da se bo notranja politika nadaljevala v dosedanjem pravcu, to je na podlagi spoštovanja pravic posameznih narodov Srbov, Hrvatov in Slovencev. To prepričanje potrjuje tudi dejstvo, da so tako Slovenci kakor Hrvati zastopani v vladi na dosedani način.

V zunanji politiki

Glavna uganjanja o smernicah nove vlade izhajajo seveda zaradi zunanje političnega položaja. Tu smo dobili že par pomembnih izjav, ki so zelo pomirjevalno vplivale na razpoloženje ljudstva. Najprej je izjavil min. predsednik general Simović, da je namen sedanje vlade ta, da se ohrani na znotraj red in na zunaj mir. Se več pa pove njegov poziv,

da naj državljani ne otežujejo naše odnose s sosedi, s katerimi želimo še naprej ostati v miru in prijateljstvu.

Druga pomembna izjava, ki nam zelo osvetli zunanje politični položaj naše države, je ukrep, ki ga je izdala vlada proti raznim vojnim hujskačem. Ostro nastopa v tem ukrepu vlada proti tistim, ki širijo tuje radijske vesti z namenom, da bi skalili naše odnose s sosednimi državami.

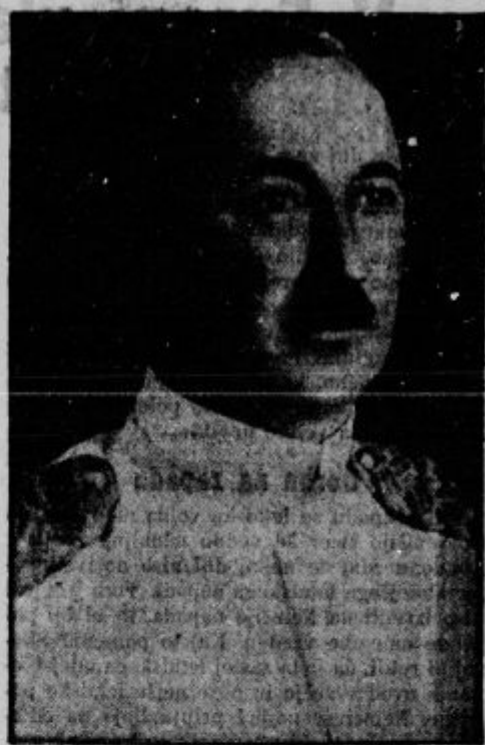
Z obema izjavama je dovolj jasno povedano, da je naša država trdno odločena, da si ohrani mir s svojimi sosedi.

Najbolj jasno nam pa razloži zunanje politični položaj v Jugoslaviji članek beograjskega lista »Politike«. Takole pravi:

»Glede nadaljnje zunanje politike je vlada povedala prvo besedo. Tudi ta beseda ustreza volji ljudstva. Ljudstvo želi živeti v miru z vsemi sosedi, toda je vedno pripravljeno na žrtve, če bi kdo ta mir motil. Enkrat za vselej je treba poudariti, da hoče naše ljudstvo storiti vse, da se odvrne vojna z Balkana. To je temeljeno razpoloženje našega ljudstva, ne zato, ker bi se bala vojne, temveč ker misli, da mu je dolžnost storiti vse, da se vojna odvrne.

Naše ljudstvo želi ostati samosvoje, da bo svobodno in nevezanih rok po svojih pravih zastopnikih urejevalo svoje odnose s sosedi. Ne bojimo se, da bi naše ljudstvo podleglo kakršnemu koli vplivu ali služilo kakršnim koli drugim koristim razen svojim lastnim. Zato je zahtevalo vlado močnih ljudi, ki bodo lahko dostojno in odkritosrečno tolmačili to zgodovinsko stališče našega ljudstva ter spravili njegovo miroljubnost v sklad z njegovo varnostjo in neodvisnostjo.

V tej izjavi je poudarjeno zlasti troje: volja, da se ohrani mir, volja da sme priprav-

Ministrski predsednik, armadni general Dušan Simović.

ljeno na žrtve, če bi kdo ta mir motil, ter volja, da naše ljudstvo ne služi nobenim drugim koristim kakor svojim.

Glavni poudarek naše zunanje politike leži torej po izjavi v »Politiki« v tem, da se spravi v sklad miroljubnost Jugoslavije in njena varnost in neodvisnost. In to je tudi iskrena želja vsega jugoslovanskega prebivalstva.

Dušan T. Simović

General Dušan T. Simović se je rodil 29. oktobra 1882 v Kragujevcu, kjer je dovršil osnovno šolo in šest razredov gimnazije. Dne 14. septembra 1896 je stopil v 81. letnik nižje šole Vojne akademije, katero je končal 5. avgusta 1900. Dne 14. novembra 1910 je stopil v šolo za generalštabno stroko kjer ga je leta 1912 zakotila srbsko-bolgarska vojna. Kot pripravnika za generalštabno stroko se je udeleževal v srbsko-bolgarski vojni kot ordonančni oficir prve armade do 26. oktobra 1912, nato pa je do konca vojne služil kot generalštabni oficir v štabu konjeniške divizije kot konjeniški kapetan I. razreda.

Od začetka svetovne vojne pa do 26. marca 1915 je bil kot generalštabni major pomočnik načelnika štaba donav. divizije, nato pa načelnik štaba donavske divizije do 26. marca 1916. Od dne 26. junija do 13. novembra 1918 je poveljeval sedmemu pehotnemu polku »Kralja Petra I.« kot generalštabni podpolkovnik.

Konec leta 1918. in v začetku 1919 je bil delegat pri Narodnem veču v Zagrebu, nato pa pomočnik načelnika štaba IV. armadne oblasti, pribočnik Nj. Vel. kralja in načelnik štaba komande donavske divizijske oblasti, konec leta 1919 je bil načelnik štaba komande banatskih čet in nazadnje do demobilizacije

pomočnik načelnika štaba komande III. armadne oblasti.

Po demobilizaciji je bil pomočnik načelnika in načelnik štaba komande IV. armadne oblasti, potem pa do leta 1927 načelnik štaba in pomočnik komandanta letalstva, leta 1930. je postal drugi pomočnik načelnika glavnega generalnega štaba. S tega mesta pa je prišel za komandanta šole za pehotne in konjeniške divizije. Za vojaške zasluge je bil odlikovan z mnogimi našimi in tujimi odlikovanji: s Karadjordjevo zvezdo z meči in brez mečev, z Belim orlom s meči in brez mečev, Vojaško spomenico ter z Jugoslovansko krono II. in III. stopnje. Poleg domačih ima tudi mnogo tujih odlikovanj.

General Dušan Simović spada v vrsto naših najboljših oficirjev. Njegova velika zasluga je reorganizacija našega letalstva na podlagi izkušenj v španski in sedanjí vojni. Znan je kot odličen vojaški pisatelj o vprašanjih moderne strategije, taktike in letalstva. Na položaju predsednika vlade v teš zgodovinskih trenutkih stopa kot poveljnik vsega našega vojnega letalstva.

Južnoafriške čete so v korakale 27. marca v Harar, drugo največje in najbolj važno mesto v Abesiniji ter krenile proti Addis Ababi.

V Evropi vlada sumljivo zatišje

Zadnje dni smo pričakovali na jugovzhodu uprecej odločilnih dogodkov, zlasti, ko so nam madžarski listi napovedovali, da je zdaj konec vsakega diplomatskega delovanja in bo neposredno sledilo vojaško udejstvovanje. Upravičeno smo torej pričakovali pomembnih korakov, ki so pa zaradi raznih vzrokov nenadoma izostali. Vojna nevarnost je z Balkana zaenkrat izginila. Pa tudi na drugih bojiščih je zavladala tišina, ki pa je nekam čudno sumljiva, kakor tišina v vročem poletnem mdnevu, ki je znanilka velike nevihte.

Borba na zapadu

Na zapadu se letalska vojna med Anglijo in Nemčijo sicer še vedno nadaljuje, toda v Londonu zdaj že nekaj dni niso doživeli pomembnejšega letalskega napada. Tudi Angleži niso izvedli na Nemčijo napada, ki bi bil posebne omembe vreden. Kaj to pomeni? Skoraj bi rekli, da je ta zastoj letalskega udejstvovanja uvod v večje in obsejnejše letalske podvige. Nemci se najbrž pripravljajo na odločilni spomladanski udarec, ki ga francosko časopisje že precej časa napoveduje, in sicer za prve dni meseca maja. Kako se bo izvedla nemška ofenziva proti Angliji? Tu mislimo predvsem na način nemškega izkrcanja. Angleži so mnenja, da bodo Nemci položili od francoske do angleške obale dve dolgi in nepretrgani vrsti min, in v sredi med obema vrstama bodo nato skušali prepeljati svoje čete in svoj vojni material na angleško obalo in si tam utrditi postojanke. Potrebno pa je, da se to prepeljavanje izvrši tako, da ga pri tem ne bo motila angleška zračna sila. Zato je nujno potrebno, da imajo Nemci v zraku absolutno premoč. Ko bi se izkrcali, bi s svojimi motoriziranimi oddelki in oklopnimi divizijami ter zlasti s svojimi brzostrelnimi topovi uničili angleško obrambo ter si nato osvojili Anglijo. Vendar so to le zgolj ugibanja, o katerih nam bo šele bodočnost pokazala, v kolikor so bila resnična.

Tudi v Albaniji: bolj mirno

Fronta v Albaniji se zdi zdaj že več časa kar ustaljena. Tako ena kakor druga stran ne more doseči večjih uspehov. Grki so morali zaradi vedno hujših italijanskih napadov prepeljati posadke z nekaterih otokov in jih uvrstiti na albansko fronto. Prav tako so morali po poročilih nekega madžarskega dopisnika poklicati čete z jugoslovanske r. e. je ter z njimi ojačiti svoj odpor na albanskem bojišču. Tudi Italijani delajo velike in obdobjene vredne napore, da bi izsilili kako odločitev, toda do sedaj tudi oni niso mogli izvesti kaj odločilnega. Zatrjujejo pa, da še niso začeli s pravo ofenzivo, ki se šele pripravlja. Veliko več zanimanja pa vlada za novo grško fronto, ki naj bi se pripravljala ob grško-bolgarski meji. Tam se namreč že čuti pritisk nemških divizij. Po nekkih poročilih, o katerih pa ne moremo jamčiti, če so verodostojna, so Grki že izpraznili Tracijo, deželo, ki leži potisnjena med Bolgarijo in evropski del Turčije. To bi po eni strani moglo pomeniti, da Grki ne računajo več na turško pomoč proti nemškemu pritisku, po drugi strani pa tudi grško taktiko, ki hoče nalašč prepustiti velik del svoje dežele, da se

potem laže brani na krajši in bolj utrjeni obrambni fronti. Po teh poročilih naj bi Grki potegnili obrambno črto ob reki Mesti gor do Rodopskega pogorja, ki je zelo neprehodno, ter po grebenih tega pogorja do jugoslovanske bolgarske meje, kjer bi se fronta končala. Tu imajo Grki veliko obrambnih možnosti, ker je gorovje neprehodno in ker so njihove čete že odlično izvežbane v gorskih bojih. Vendar pa je grško-nemško vprašanje vsled najnovejših dogodkov na Balkanu tako rekoč popolnoma stopilo v ozadje in bo najbrž prišlo šele takrat spet na vrsto, ko bo rešena cela vrsta drugih važnih vprašanj.

Borbo na morju

Z nezmanjšano silo pa traja kar naprej in naprej takozvana bitka za Atlantski ocean. Nemci se dobro zavedajo velike važnosti trgovskega brodovja za angleško oskrbovanje, zato jim ga z vso silo uničujejo in potaplajo. Tozadavne angleške izgube so velike. Angleži dozda še vedno niso iznašli pravega protisredstva, ki naj bi preprečilo toliko izgub.

Na drugi strani pa skušajo Angleži prav tako izsiliti nekaj odločilnega v Sredozemskem morju, kjer jim stoji nasproti italijanska vojna mornarica, ki je nikakor ne smejo podcenjevati. Namen angleških pomorskih sil je

tukaj ta, da uničijo čim prej italijansko brodovje ter se tako sprostijo za druge namene, najbrž za uspešno obrambo lastnega otočja pred morebitnim nemškim izkrcanjem ali pa za potrebe na Daljnem vzhodu, kjer ograža angleške prekomorske posesti Japonska. Bilo je že nekaj večjih in manjših bitk med italijanskimi in angleškimi pomorskimi silami; vse pa presega bitka, ki se je razvila pretekli teden v Jonskem morju nedaleč od Grčije. Pri vseh teh bitkah imajo Angleži le ta namen, da se sprostijo na Sredozemskem morju. Nasprotno pa hočejo italijanske pomorske sile čim bolj izčrpati nasprotnika, ki bi z izgubo svojega vojnega brodovja izgubil tudi glavno sredstvo svoje premoči.

Kaj hoče Matsuoka

Nikakor ne moremo pri obravnavanju vojnega položaja v Evropi mimo obiska japonskega zunanjega ministra Matsuoke v Evropi. Kaj hoče Matsuoka? tako se danes sprašujemo. Matsuokovo potovanje je zavito v meglo skrivnostnega namigovanja in ugibanja. Splošno mnenje je bilo, da pomeni njegov obisk nekaj protitudarec ameriškega zakonu o pomoči Anglije. Zdal se je razlaga stopila v ozadje, slišijo se pa ugibanja, da prinaša Matsuoka neke mirovne predloge. Morda bi bil s tem v zvezi njegov obisk pri papežu, o katerem je bilo zadnji čas čuti, da se bo o Veliki noči obrnil na vojskujoče se narode in posredoval za mir? Morda. Vse je le negotovo ugibanje, kakor je tudi mir sam žal tako malo gotova in trajna vrednota.

Keren je padel

Angleške oklepne edinice so vkorakale v Keren 27. marca ob 7. Italijanske čete so pod hudim topniškim bombardiranjem in zasledujejo jih letala. Prav tako jih angleška pehota obsipava z ognjem iz višin, ki jih je zavzela okoli Keren.

V zadnjih 48 urah pred padcem Keren so Italijani izvedli 13 protinapadov. Težko je oceniti izgube, vendar pa se dvigajo na več tisoč. Štab ene italijanske brigade je bil zavzet in zajet po taktični zaslugi. Neki angleški oddelki so namreč nakazali napad po neki strmini, medtem pa so se drugi angleški oddelki povzpeli na drugo stran in tako odsekali štab brigade. Ko so angleške čete vdrla v mesto, so se razdelile na dva dela. En oddelek je prešel Keren in prodiral proti Asmari, dokler ni naletel na ovire sovražnih zapuščenih tankov. Vsi ležijo po cesti. Keren šteje vsega približno 10.000 prebivalcev. V mestu je nekaj državnih poslopij in bank, prav tako pa še nekaj cerkva, hotelov in kinematografov.

Zastopnik angleških vojnih sil je tukaj izjavil, da domneva, da je Keren branila tretja italijanskih zahodnih afriških sil, kar pomeni približno 60.000 do 70.000 mož. Padec Keren je dejansko že konec bojev v Eritreji. Letala angleškega kraljevskega letalstva in letala iz Južne Afrike so opravila pomembno nalogo pri zavzetju Keren. Letala so neprestano bombardirala vrhove, na katerih so bile italijanske čete. V zadnjih 12 urah so letala zmetala približno 120 ton bomb in angleška in južnoafriška letala so bila v zraku od zore do mraka in so bila izpostavljena hudemu obstreljevanju sovražnega protiletalskega topništva.

Reuterjev poročevalec pripominja, da so se italijanske čete, ki so branile Keren, borile tako junaško in tako hrabro, kakor najbrž še nikdar v zgodovini. Njihova obramba je bila nad vsako pohvalo vzvišena. Če so podlegli, so podlegli le taktičnim ukrepom Wavelovega vodstva. (Reuter.)

Velika pomorska bitka

Angleške vojne ladje so se pretekli petek — kakor uradno poroča angleško mornariško ministrstvo — po 27. novembru lanskega leta prvič srečale z italijanskimi vojnimi ladjami v vzhodnem delu Sredozemskega morja. V boju je sodelovalo tudi letalstvo angleškega brodovja. Poveljnik vojnega brodovja na Sredozemskem morju, Chunnigham, je sporočil izid pomorske bitke. Po tem poročilu so ostale vse angleške vojne ladje nepoškodovane, potopljenih pa je bilo pet italijanskih vojnih ladij, in sicer križarke »Zara«, »Pola« in »Fiume« ter dva rušilca. Vse ladje so bile najmoderneje, križarke še posebej pa najhitreje na svetu. Ta bitka je glede bojev in izgub največji pomorski spopad v sedanji vojni.

Maršal Graciani, poveljnik italijanske vojske v Afriki, je odstopil, poročajo »Nekje iz Italije«. Njegov naslednik v Afriki je general Italo Garibaldi.

Sovjeti objublajo Turčiji svojo nevtralnost, če bi bila napadena in bi se morala braniti, poroča Anatolska agencija.

Tri tisoč pilotov se je do sedaj prijavilo iz Združenih držav Severne Amerike v angleško vojno letalstvo.

Kaj je novega.

Pet novomašnikov

Na cvetno nedeljo, 6. aprila, bo knezoškof dr. Gregorij Rožman posvetil v novomašnike pet gosp. bogoslovcev, ki jih kaže ta slika. Od leve na desno sede Peter Križaj (nova maša pri sv. Družini v Mostah-Ljubljani dne 14. aprila t. l.); dr. Janez Kraljič, spirital, Tone Hočevar (Mokronog, 14. apr.). — Od leve na desno stoje: Ivan Vodopivec (Marijino Oznanjenje v Ljubljani, 13. apr.); France Kunstelj (Vrhnika, 14. apr.); Lojze Šparovec (Zalana, 14. apr.).

Iskreno želimo, da gospode novomašnike spremlja v njih težkem poklicu obilni božji blagoslov!

Osebnosti

o 80 letnik je postal upokojeni nadzornik žel. proge Kranj—Tržič Jurij Sporn v Struževem pri Kranju. Na mnoga leta!

Domače novice

d Slavnostna seja mestnega sveta. Dne 28. marca je bila v veliki sejni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani izredna, slavnostna seja mestnega sveta. Stopnišče je bilo vse v zelenju, posvetovalnica vsa v pomladnem cvetju. S pomladanskim cvetjem je bil lepo okrašen tudi podstavek kraljevega kipa, ki ga je krasil velik kovorjev venec s trakovi v mestnih belozelenih barvah. Izredno lep govor ob priliki, ko je stopil na prestol Nj. Vel. kralj Peter II. je imel ljubljanski župan dr. Jure Adlešič. Na koncu je godba »Sloga« zaigrala državno himno. Sejo samo je prenašala tudi ljubljanska radijska postaja.

d Ljudstvo, kajne žive vere. Te dni je trajal v pravoslavnem samostanu v Žilki zbor bogomolcev, posebne skupine pravoslavcev, ki bi jih lahko imenovali pravoslavne gorečnike. Zborovalci so vse dni obilno molili in obravnavali razna vprašanja verskega znač-

ja. Govorili so večinoma svečeniki, menihi in misionarji ter tudi episkop dr. Nikolaj Veli-mirovič. Misionarji, ki so delovali v Bosni, so povedali, da je ljudstvo žejno žive vere in da je radostno sprejelo nauke, ki so jih misionarji propovedovali. Povedali so pa tudi, da je pravoslavno in muslimansko ljudstvo dejalo, da bi bilo boljše, če bi se njihovi svečeni-ki mnogo manj bavili s politiko, več pa z verskim prepovedom. Govorniki so se prito-ževali tudi nad kinematografi, gledališči in zabavnimi lokali, ki kvarijo mladino. Predla-gali so, naj bi ljudstvo rajši hodilo večkrat na božja pota, kakor bi ga navduševali za razne vrste turizma.

d Rekruti, rezervisti in njih starši, po-zor! Z nestrokovnjaško izpeljano prošnjo je izgubljen čas in denar. Zato ne nasedajte vsa-komur s tako važno zadevo. Obrnite se le do koncesionirane in strokovno preizkušene pi-sarne kapetana Franca Pera (Ljubljana, Min-strova ulica št. 14), ki vam pove, ali je prošnja sploh izvedljiva ali ne. Če je izvedljiva, vam za malenkosten znesek vloži prošnjo in uredi zadevo. Ne zamudite časa in hitite z zadevo! Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 10 dinarjev.

d Kranjski občinski proračun za l. 1941. od 1. aprila dalje znaša 3.851.217 din. Med do-hodke odpade na razne doklade 488.521 din, na občinsko trošarino 600.000 din, na občins-ke takse 2.253.521 din, na dohodke od pose-stev in podjetij 254.000 din in na razne do-hodke 1.343.696 din.

d Na zborovanju trgovcev celjskega in gornjegrajskega okraja v Celju dne 26. marca so sklenili uvedbo nedeljskega počitka.

d Pri nas pa gluha ušesa. Te dni je v Dja-kovem gostovala skupina igralcev zagrebške drame, ki so nameravali igrati med drugim tudi Mesaričevo komedijo »Gospoško dete«. Igralce je sprejel na obisk tudi djakovski škof dr. Anton Akšamovič, ki jih je ob tej priliki zaprosil, naj izpuste s svojega reper-toarja Mesaričevo komedijo »Gospoško dete«, ker se v tem gledališkem komadu žalijo mo-ralna čustva meščanov. Zagrebški igralci so tej prošnji djakovskega vladike ugodili in iz-premenili svoj spored s tem, da so omenjeno predstavo ertali s sporeda.

d Združenje hmeljarjev za Slovenijo so ustanovili 25. marca na zborovanju v Celju, kamor je dospelo nad 1000 savinjskih hme-ljarjev.

a 150.000 posestev je v Jugoslaviji, od teh je 30.000 v nekmetijskih rokah. Z izboljšavami bi mogli pridobiti v državi 100.000 ha zemlje. Vse to so ugotovili te dni na gospodarskem sestanku v Laškem.

d Drušinske doklade so dobili delavci v mariborski tovarni Hutter.

d Državnim uslužbencem treba pomagati. Casopis »Dalmatinska Hrvatska« piše: »Ni dvoma, da je položaj državnih in banovins-kih uradnikov težak. To vidijo državne obla-sti; na pobudo finančnega ministra in split-skega poslanca dr. Jure Šuteja je vlada pod-vzela korake, kako ta položaj olajšati. Dr. Su-tej je s svoje strani storil vse, da bi uradniki dobili to, kar jim je res za nujno potrebno za obstoj, ki v današnjih razmerah ni samo omajan, temveč porušen. Ni še točno znano,

ASPIRIN

tablete

so vse enake!

In vsaka Aspirin tableta nosi „Bayer“-jev križ. „Bayer“-jev križ je edino jamstvo, da ste res dobili Aspirin. Ne pozabite nikdar, da ni Aspirina brez „Bayer“-jevega križa!

Opis rep. št. 2. in 7597 od 22. marca 1940.

v kaki obliki bo prišla pomoč. Prevladuje mišljenje, da se je dr. Šutej odločil, da bi se v ta namen poslužil združništva. V tem smislu je svoj čas podal tudi svojo izjavo v krogu ožjih strankarskih prijateljev v Sarajevu. Ni pa izključena možnost, da bi v kratkem po- višal plače državnih uradnikov.

d Slovenija je tudi v Jugoslaviji. Iz po-slovnega poročila Priv. družbe za silose po- snemamo, da je delo pri gradbi naslednjih silosov že zelo napredovalo: Pančevo, Sabac, Bijeljina, Podgorica, Gospič, Nikšić, Petrova grad in Berane. Dovršeni so načrti in se je delo že začelo za silos v Sisku, hladilnico v Cačku, Brčkem, Raški, Prijedoru, Smederev-ski Palanki, Nišu, Kragujevcu, Jagodini, Za- ječaru, Prištini, Kumanovu, Priboju in hladil- nici v Valjevu. Niti besedice ni o silosih v Sloveniji. Zakaj ne?

CVIČEK pravi dolenski dobite v Centralni vinarni v Ljubljani.

d Zadoščenje bivšemu poslancu Rudolfu Smersuju. Zadnja »Delavska pravica« pri- naša sledečo izjavo: V zvezi s člankom s dne 10. oktobra 1940 v številki 42. našega lista je prizadeti g. Rudolf Smersu vložil tiskovno tožbo. Uredništvo je ugotovilo, da je bil na- pad povsem neosnovan in da g. Smersu ni nikdar zanemarjal svoje službe pri OUZD. Tu- di v času, ko je vršil posle tajništva JRZ, je bilo njegovo postopanje pravilno in ni bil OUZD prav nič oškodovan. V smislu pora- ve nave plača obtoženi urednik 100 din Protit-ge berkulozni ligi v Ljubljani in stroške tisko-ve pravde.

d Za nižjo ceno modre galice se je zavzela Kmetijska zbornica dravske banovine že dan 10. februarja 1941 in poslala spomenico mini- strstvu za prehrano, odseku za kontrolo ceš- ter kmetijskemu ministarstvu in Zvezi kmetij- skih zbornic. V tej spomenici je zbornica po- udarjala težko stanje vinogradnikov, ki so v letu 1940. pridelali le 20% od normalnega pri-

Krštive notranjega reda v družini

Boj za življenje je prinesel nered v naše družine. Žena je vrgel v pisarno ali pa v tovarno. Tako so marsikje naše družine, ki imajo mater in je nimajo. V višjih krogih je mater vzel pohlep po plesih in po veseljah in lahkotnem življenju in uživanju. Posledica tega: Mladina brez vagoje. Sama sebi prepučena se potika po cestah, potepa se med sprijenimi tovariši in tovarišicami in pregodaj dosereva za življenje in za pekel. Seveda marsikje opravljajo posel vagoje in nadzorstva stare matere. Opravljajo, pa kako? Če mladim razposajencem vse skrozi prste pregledajo, potem še gre. Če so pa po potrebi malo bolj stroge, pa je mladi navihani pograbijo za orožje tožarjenja. Drugod morebiti pasijo na mladine starejši bratje ali sestre, ki bi bili še sami potrebni vagoje in nadzorstva. Pa tudi po kmetih marsikje ni dosti bolje. Matere so preveč gospodinje in premale matere. Seveda! Na vseh krajih je polno dela, delavcev in poslov pa povsod tako kravo manjka.

delka in dobili navzlic visokim cenam komaj 50% od normalnih dohodkov. Zahtevala je, da cena galice ne sme biti višja od lanske. Prav tako je prišla na zahtevo zbornice dravske banovine modra galica pod kontrolo in se maksimirala cena zanjo. — Vse to nam poroča Kmetijska zbornica iz Ljubljane.

d »Koroški Slovenec« v Celovcu je prinesel naslednji oklic Slovenske prosvetne zveze: »V zadnjem času je državna varnostna policija prišla v pliberškem okraju, večje število Slovencev, ki so trenutno v preiskavi. Slovenska prosvetna zveza ponovno opozarja na odredbe glede poslušanja inozemskih radijskih postaj in na odredbe o družabnem občevanju s poljskimi ujetniki. Poslušanje tujih radijskih postaj — vseh brez izjeme — je pod strogi kazni prepovedano. Enako je prepovedano družabno občevanje s poljskimi ujetniki, katerih država je bila v vojnih sovražnostih z Veliko Nemčijo.«

d Veliko ribo so ujeli pred dnevi ribiči z otoka Brača. Bil je ravno najbolj pripraven čas za lov. Res se je v mreže ujelo mnogo rib, toda za njimi se je pognal tudi delfin, ki je največji sovražnik ribičev. Razganja jim namreč ribe in trga drage mreže. Toda tokrat se je morska zverina zapletla med vrvi in tako so jo ribiči po dolgem naporu ubili. Delfin je bil dolg tri metre, tehtal pa je 300 kg. Ribiči so ga prepeljali v Split, da bodo od oblasti dobili nagrado za to.

d Veliki predor Lovnik, dolg 2257 m, na progi Črnomelj—Vrbovsko je bil 18. marca prebit, in sicer se je to zgodilo pri 880 m od vzhodne strani, t. j. 1377 m od zapadne strani. Oba rova sta trčila drug na drugega popolnoma pravilno glede smeri, višine in dolžine.

d Nabavljajno zadrugo so ustanovili ljubljanski mesarji. Zadruga bo prevzela vse glavne dobave potrebščin za naše mesarje.

d Usmožitelj deluje naprej. Te dni so poznani tatovi vdrti v jedilno shrambo Lozarja, upokojenega žandarmerijskega vodnika v Radečah z očitnim namenom, da se polaste življenjskih potrebščin. Toda zaradi pille za-

loge živeža, nahajajočega se v shrambi, niso prišli na svoj račun in tako so mogli odnesti le par kosov perila, nekaj ključev in par kilogramov masti. — Mnogo večjo škodo pa so povzročili »prijatelji« tuje imovine v isti noči šolskemu upravitelju na radeški osnovni šoli Kmeclu. Iz stanovanjskih prostorih so mu pokradli več obleke, obuval, čevljev, damsko torbico, v kateri je bilo v gotovini 400 din, nahrbtnik. Vse ukradene stvari so vredne okrog 4000 din.

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odva-
jati, ki zanesljivo deluje
in ima prijeten okus, je

DARMOL

d 100.000 din ukradenih. Oni petek dopoldne je okrog pol 12 neznan tat izmaknil iz zasebnega avtomobila, ki je stal v ljubljanski Gajevi ulici, ročni kovčeg iz mehkega rumenega usnja. Tat prav gotovo ni mislil, da bo v prtljažnem kovčegu našel 100.000 din. Denar je bil v šopu iz samih tisočakov, ki so bili v ovitku, na katerem je bila etiketa Kreditnega zavoda v Ljubljani. Oškodovani lastnik je za izsleditev denarja razpisal nagrado 20.000 din.

d Ljubljanski mesarji so prejeli odlok od pristojne oblasti, da morajo prodajati meso, mast in slanino spet po starih cenah.

d Hrvaška mesta se upirajo uredbi posebnega mestnega davka na zemljišča, katerega je bila tamošnja banska uprava upe-
ljala pred dvema mesecema.

d 70.500 članov imajo gasilske čete na področju hrvatske banovine. Vse imetje teh gasilskih društev se ceni na 63.500.000 din.

d Meste venca na grob pokojne gospe Hajnrihar je daroval njen brat Alojz Hajnrihar za gluhotine 500 din. Lepa hvala!

d Najstrožji pasji kontumac je odrejen za krški okraj, na kar opozarjamo lastnike psov.

d 433 in pol milijona dinarjev znaša proračun beogradske mestne občine za prihodnjih 9 mesecev, začeti od 1. aprila 1941.

Kralju Petru II.

Sredi vojnega viharja,
ki okoli nas besni,
zgrijamo se krog vladarja
in srce Mu govori:

»Ljubimo Te, kakor ljubi
rodni dom slovenski rod,
ki ustavlja se pogubi,
da ostane svoj gospod.

Vdani smo Ti in pekorni
bratje tvojega duha,
le na Tvoje ukaz pozorni,
zovi nas, pogum veljal

Tvoja volja nam je sveta,
domovine čast nad vse;
mi smo Tvoja zvesta četa,
hrabre naše so vrste.

Za svobodno očetjavo
v prsih nam srce gori.
Vse za kralja in državo,
Peter II. naj živi!

Limbarski.

d Za milijon din raznih dragocenosti je odnesel tat, ki se je vtibotapil v stanovanje vdove po pokojnem muslimanovem verskem poglavarju reis-el-ulemu Canševiću iz Sarajeva.

d Okraden je bil za več tisočakov v neki gostilni na Ptujski gori Fric Jakob, kmet iz Kočič.

Nesreče

n Pri štedilniku se je vnela obleka 12-letni Matildi Mordej pri Sv. Roku pri Rogatecu. Dekle je dobilo nevarne opekline.

n Leve roke nad komolecem je odtrgal žerjav-stroj za nalaganje premoga v Pečovniku 29 letnem rudarju Ivanu Petku iz Zagrada pri Celju.

n Leve roke v sapetju si je zlomila na poti domov 15 letna frizerska vojenka Ruža Kovačič iz Zadrže pri Šmarju pri Jelšah.

n Še dva pežara. Hiša in šupa sta zgoreli posest. Šicu Antonu iz Kisarja pri Ptuj. Gospodarsko poslopje je uničil požar Simonu Herganu v Školatu pri Ptuj.

n Vneti smednik je mečus poškodoval po obrazu sedemletnega mlinarjevega sinčka na Slapah na Ptujski gori.

Boj splavarjev za kruh

Delavstvo gozdne, lesne in žagarske stroke v Savinjski in Zadreški dolini se je v zadnjem času začelo organizirati v strokovne organizacije, da bi lažje doseglo izboljšanje razmer. Do sedaj so bile že tri razprave s podjetniki, dosežen pa ni bil sporazum le glede ureditve plač za tesarje, gozdne delavce in žagarje. Gozdni delavci morajo dobivati za deseturno delo plačo od 55 do 70 din. Žagarji, ki v akordnem delu niso dosegli minimalnih mezd, si morajo iste uveljaviti. Glede določitve plač za splavarje se kljub posredovanju zastopnikov oblasti in Delavske zbornice ni dosegel sporazum. Zato sta ZZD in JSZ naslovili na Obrtno zadrugo ob Retici ob Savinji kot predstavnici splavarjev vlovo, v kateri zahtevata v najkrajšem času razgovore na naslednji osnovi: za vožnjo iz Ljubnega ob Savinji in iz Kroke v Zadreški dolini do Celja 200 din, iz Ljubnega na Rogljico 600 din, iz Kroke na Rogljico 570 din, iz Šmarčnega ob Dreti na Rogljico 550 din, iz Mozirja 450 din, v Mitrovico se plača kemarišu 2000 din, drugim pa 1800 din. Če Obrtna zadruga ne pride na razgovore, boata organizaciji zaprosili za poravnalo razpravo potom oblasti.

Novi grobovi

m Umrli so v Celju dolgoletni blagajnik Ljudske posojilnice Feliks Mahor, v Zalem legu pri železnikih Frančiška Pečan, Marija Tomažin iz Roba na Dolenjskem, kaplan Josip Toplak iz Rečice ob Savinji, v Rogški Slatini posestnica Elizabeta Drevlak, na Rovih pri Kamniku 81 letna Ana Andrejka roj. Pogčar, v Ponderu pri Sv. Jurju ob Taboru bivši župan Alojzij Žilnik, na Vrhniki Marija Stanta roj. Meslan. — V Ljubljani so odšli v večnost: Marija Culkar roj. Avstič, zobotehnik Danilo Jeršek, Angleja Deleja, soproga profesorja v p. Olga Valec, Roza Mesarič, upokojenka Tobačne tovarne Ivanka Koscer, vdova uradnika TPD Marija Kiefer, žena uradnika drž. železnice v p. Terezija Zevnikar, narednik v p. Josip Mauri. — Naj počivajo v miru!

Razgled po svetu

Isredni kredit 4 milijarde lir, je določila za javna dela italijanska vlada.

Pe odredbi predsednika Roosevelta je odsej prepovedana vsem tujim ladjam plovba v vodah pri Filipinih, ob Aljaski in ob nekaterih tamošnjih otokih.

Bivši Rooseveltov nasprotnik, zdaj njegov glavni zagovornik republikanec Willkie, je prišel na obisk v Kanado, kjer je v parlamentu imel nagovor.

75.000 ton se znašale v enem tednu angleške in zavezniške pomorske izgube. Nasprotnih ladij je bilo v zadnjih petih tednih potopljenih za 300.000 ton, trdi poročilo angleškega mornariškega ministrstva.

2.633.664 ljudi ima Slovaška po ljudskem štetju, izvršenem v lanskem decembru.

Nemške čete se zavzele v Libiji El Agheilo, najzapadnejšo točko, do katere so prodrle angleške črte v Libiji, poročajo iz Berlina.

Švedska je izgubila deslej 85 parnikov s skupno tonažo 284.762 ton in okoli 600 mornarjev.

»Nikdar ne bo miru v tem delu Evrope, dokler romunski narod ne dobi ali si sam ne izposluje pravice«, je izjavil te dni romunski general Antonescu.

Italijani se pri reki Vejuši v Albaniji zopet izvedli dva močna napada, ki pa so ju Grki odbili, poročajo Grki uradno.

Japonski sunanji minister Macuoka je prišel v noči 26. na 27. marec v Berlin.

Angleški državljani naj zopet začne nositi plinske maske, ker kaže, da bi v kratkem utegnili priti do vojskovanja s plini, je opozoril angleški notranji minister, trdi Reuter.

Madžarska vlada je objavila uredbo, s katero državnim uradnikom, ki potujejo v tujino, prepoveduje dajati izjave zastopnikom tiska.

Čilska vlada je dovolila bivšemu romunskemu kralju Karlu, da se nastani v ameriški republiki Čileju.

Zasedba jugoslovanskega prestola po Petru II. in enodušnost Jugoslavije ob tej priliki pomenita za Turčijo narodni praznik, piše vodilni turški list »Ulus«.

Ameriški listi sklepajo, da bi utegnili Japonska in sv. stolica začeti po obisku Macuoka v Rimu skupno posredovalno delo za mir.

Štiri slate nalivnike, s katerimi je bil podpisan angleško-ameriški sporazum o odstopitvi angleških pomorskih oporišč v Atlantskem morju Ameriki, je predsednik angleške vlade Churchill izročil ameriškim poslaščencev za spomin.

Za 5 milijonov pengov naročil je dobila iz Nemčije madžarska pohištvena industrija.

V bojih pri afriškem Kerenu so Angleži ujeli štab italijanske brigade, pišejo Angleži.

Tudi ovčje in kozje meso prodajajo sedaj v Italiji samo trikrat na teden.

Za konzerve bo uporabljala poslej Sovjetija steklene škatle.

3900 glav goveje živine so že morali zasilno zaklati na Irskem, kjer divja velika kuga govedi.

Prvi ruski vlak je odšel te dni iz Moskve v madžarsko Budimpešto; pripeljal je tudi 46 madžarskih zastav osvojenih leta 1848 od ruskih čet.

Velika skupina francoskih trgovskih ladij je plula skozi Gibraltarsko ožino. Spremljali so jih francoski rušilci. Angleške oblasti niso delale zaprek.

K zaščiti pred sračnimi napadi bodo priegnili v Egiptu tudi ženske.

Eno in pol milijarde za gradnje šestih erjaških ladij najnovejšega kova je dovolil ameriški parlament.

V Romuniji so šli sedaj cele take daleč, da so izdali zakon, ki ne dovoljuje židom vstop v krščansko vero.

V Tripolisu je začel izhajati nemški tednik »Oasi«, ki je namenjen nemškim četam v Severni Afriki.

Zjutraj...

zlasti pa
zvečer

Sargov

KALODONT

proti zobnemu
kamnu

100.000 kg raznih odpadkov je bilo zbranih v januarju v poljski Varšavi. Všetih je tudi 60.000 kg kovinskih.

Prvi uspeh ameriško-angleškega sodelovanja je, da so prišle v Tihi ocean ameriške vojne ladje ter nadomestile angleške, ki so nato odplule v Atlantski ocean, trdijo Amerikanci.

Po izjavi visokega zastopnika ameriškega ministrstva bodo ameriške ladje, ki bodo prevažale vojne potrebščine za Anglijo, spremljale ameriške vojne ladje.

70.000 francoskih vojnih ujetnikov bodo iz Nemčije odpustili domov.

En milijon mož je pripravil maršal Čang-kašek za spomladansko ofenzivo proti Japoncem.

Italijani so izpraznili Diredano ob abesinski progi Addis Abeba—Džibuti. S tem je pretrgana železniška zveza Addis Abebe z morjem. (Reuter.)

3775 vojakov, 68 častnikov in večje število topov in vojnega materiala so zajeli Angleži pri eritrejskem Kerenu. (Reuter.)

»Nemci smo moralno obvezani končati vojno to leto in jo bomo končali,« je povedal nemški minister dr. Goebels dopisnikom švicarskih listov v Berlinu.

Konec vojne je bližje, kakor si mnogi mislijo

Ameriški poslanik v Londonu, Winant, je na večerji, ki je bila njemu na čast prirejena, izjavil, da bodo po sedanjih vojni urejevali vprašanja delavske zaščite in demokracije ne samo za našo dobo, marveč za vse bodoče rodove. Nato je poslanik govoril o obnašanju angleškega naroda v sedanjih vojni ter izrazil prepričanje, da bo rodilo popoln uspeh. Na večerji je bil tudi predsednik angleške vlade, ki je dejal, da ga vsakokrat, kadar sreča katerega koli odposlanca predsednika Roosevelta, obhaja veselo in upovpolno razpoloženje, ker ve, da se je ameriški narod zaklel, da stvari, ki jo je začel sedaj braniti, ne bo več opustil, dokler ne doseže popolnega uspeha. Po njegovem mnenju je konec sedanje vojne mnogo bližje, kakor nekateri mislijo.

Nemška motorizirana pehota potuje čez Bolgarijo.

Kralj Peter II. v uniformi konjeniškega častnika.

Levo zgoraj: Kralj Peter II. si ogleduje v
Kragujevcu novo vrsto strelnega orožja.

Kralj Peter II. ob pravoslavnem prazniku.

Kralj Peter II. na ljubljanskem gradu in v ljubljanski stolnici.

Kralj Peter II. v krogu svoje družine v mlajših letih.

Kralj Peter II. na Triglavu, najvišjem vrhu v Jugoslaviji.

Božidar Jakac alika mladega kralja.

Kralj Peter II. na Gorenjskem šofira avto.

Kralj Peter II. v uniformi kraljeve garde.

PO DOMOVINI

Začetek povesti o izgubljeni svobodi

Tri slike velerazbojnika Haceta.

V ponedeljek 30. marca se je sestal veliki ljubljanski petletanski sodni zbor na tridnevno zasedanje. Obravnavali bodo razna razbojništva, umore in vlomne tatvine Antona Haceta, 24-letnega samskega delavca, doma iz Podcerkve, na Notranjskem. V sodno dvorano bodo pustili samo 100 radovednežev, ki so si že preskrbeli vstopnice, brez katerih ni vstopa.

Hace je vdan v svojo usodo. V samotni celici zelo čita knjige iz jetniške knjižnice. V neki nemški časopis iz predvojnih časov je

Hace skrivaj napisal: »Zlata svoboda, enkrat izgubljena, nikdar več nazaj pridobljena.«

Poleg Haceta so obtoženi in stoje pred sodniki trije Hacetovi pomagači: drzen vlomilec Stefan Verle, 30-letni samski plesarski pomočnik iz Pekla pri Poljčanah, Anton Pestotnik, poklicni vlomilec, 35-letni, oženjeni delavec iz Gradišča pri Kamniku, in France Zužej, 49 letni, oženjeni rudar iz Šmarja pri Jelšah, Hacetu brani po službeni dolžnosti odvetnik dr. Gruden.

Kakšna bo obsodba, bomo povedali prihodnjič.

Pismo iz južne zemlje

Buenos Aires, konec januarja.

Menda se še svet ni podrli, čeprav se zdi, da sijajo široki prepadi. Menda bo zato, da hodi po tla, ki je prej rabila dva tedna, sedaj kar osem tednov. Bi bile zanimive zgodbe s pota, ki bi jih pripovedovali časopisi, če bi znali.

Tukaj imamo poletje. Pšenico in oves smo že davno poželi. Pa je bila ponekod letina taka, da ni bilo vredno srpa... se pravi stroja, ker tu gre vse mehanizirano. Kar 10 konj ali pa traktor, pa ostane zadaj omlačena slama in žito v vrečah... Tako sem videl, ko sem se vozil po argentinskem jugu v januarju. V Buenosu pa ne kosimo in ne žanjemo. To dela samo smrt. Leto je za beraško malho. Danes je pa tako sonce, da se skuhaš, jutri zjutraj moraš pa vse cunje nase deti, da ne zmrzneš. Tako deževnega in kislega vremena že dolgo ni bilo. Pa še to: V Buenosu je bil mraz, 1000 km bolj blizu južnega tečaja, v Plaza Huincul, je bilo 40° vročine... Zdi se, da je tudi sonce napovedalo vojako... saj boljše sedanje človeštvo menda res ni vredno.

Vojaka se pozna tudi v tukajšnji politiki. Mnenja so deljena in je vtis položaja dobil svojega izraza tudi v parlamentu, kjer so imeli zadnje čase nemajhne zapletke v zvezi z drugimi homotijami, ki so posledice »demokratskih« volitev. Odločen nastop predsednika je spet položaj razstlil.

Smrt dr. Korošca je bridko odjeknila tudi med nami. Zvedeli smo pa zanjo zelo hitro. 15. decembra so bili že vsi časopisi obveščeni in so nekateri objavili tudi njegovo sliko in obilneje popis njegovega dela. Prav te dneve pa so nam prišli časopisi, ki prinašajo podrobna poročila o tem, kako ga je poslednjič počastil slovenski narod. Naj v miru počival — Prav sedaj se pa spominjamo tragične smrti Kasteliceve. Najbrže se je zgodilo 8. marca. Nikakega sledu niso še letos našli za njim, čeprav sta se odpravili v goro dve ekspediciji.

Jaz sem sedaj že udomačen na novi fari: pri sv. Rozi Limanski. Krasna cerkev in dober župnik, blaga duša, svet mož, so okolnosti, ki mi delajo veliko zadovoljstvo. Imam mnogo več svobodnega časa za delo med rojaki.

Oni dan smo s Hrvati slavili 1300 letnico pokristjanjenja.

Brez propagande pa je te dni ves svet norel s pustom, ki ga bo šele konec o Veliki noči...

Naj zaključim s tem, da voščim prav veselo velikonočno vsem bralcem. Mojim voščilom se pa pridružujejo tudi rojaki, posebno Glavičevi in Globokarjevi z Dolenjskega, pa tudi vsi drugi...

Janez Hladnik.

Iz raznih krajev

Ljutomer. Ljudje pridno izrabljajo marčevno vreme. Po njivah in goricah opažamo živahno razgibanost. Bili smo v strahu, da bo letošnja zima škodovala ozimlini, pa hvala Bogu, ni pustila posebnih posledic. Ri in pšenica lepo zelenita.

Beltinci. Na praznik Marijinega oznanjenja je priredil naš Dekliški krožek akademijo s simboličnimi vajami in deklamacijami. — Smrtno so povozile z vozom pretekli petek krave 60 letnega posestnika Pucka Ivana iz Gančan. Ko je pripeljal zrnje k Ivanskemu mlinu, so se mu od mlinkega ropotanja krave z vozom splašile, Pucka podrla in šle z vozom žezenj. Pokopali so ga ob veliki udeležbi ljudstva na praznik Marijinega oznanjenja. Naj počiva v miru! — Spet je prišel odlok o razdelitvi beltinskega veleposestva med prepotrebne siromašne družine. Naj bi se ta zadeva dokončno rešila v prid siromakom.

Celjski okraj. Gregorjev sejem v Sv. Juriju pri Celju je bil dobro obiskan od strani kupcev kot prodajalec. Debeli volj so dosegli ceno 11.50 dinarjev za kg, plemenski tudi več. — Hmelj

noče in noče iti v denar. Po mnogih njivah bo to spomlad pela rovnica smrtno posem hmeljski rastlini.

Iz Sinjega vrha ob Kolpi. Naša župnija, ki ima do polovice prebivalcev v Ameriki, željno pričakuje boljše bodočnosti po železniški zvezi z morjem z bližnjo postajo na Vinici in onstran Kolpe na hrvatskem Severinu. — Hvaležni smo bivšemu drž. poslancu dr. Kocetu, ki je naši župniji oskrbel prepotrben vodovod.

Ig pri Ljubljani. Malo pozno — pa menda ne še prepozno — sporočamo novice, da je naš g. župnik napredoval za namestnika dekana in bil odlikovan od prevz. g. škola kot duhovni svetnik. Prejšnjo soboto smo se g. prodekanu in svetniku poklonili v društveni dvorani: zastopniki raznih cerkvenih in prosvetnih organizacij, gasilcev in občine so častitali, pevci so peli in pri tej priliki smo g. svetnika s rdečim pasom opasali. Bog ga živi mnogo let!

Stara cerkev pri Kočevju. Tukajšnje Prosvetno društvo je priredilo v nedeljo lepo materinsko proslavo. Nastopil je pevski zbor, dekleta pa so izvajala simbolično vajo: Slovenka sem. Sledilo je rajanje otrok z deklamacijami, za zaključek pa smo videli še priarčno igrice: Materina ljubezen. — Ze sedaj javljamo, da bodo naša dekleta kmalu priredila razstavo narodnih vezenja.

Metlika. Pri nagradnem žrebanju »Slovenčevega koledarja« se je sreča nagnila tudi k nam, pa kar s štirimi dobitki. — Neizprosnna smrt je pretrgala nit življenja Ambrožič Mariji iz Gor. Lokvice, in Štefančičevi iz Križevske vasi. Naj počivata v miru!

Št. Vid pri Stični. Dne 25. marca smo pokopali Pevca Antona, posestnika z Lučarjevega kmeta. Je nenadoma preminul v 73. letu starosti. Bil je veren katoliški mož in seveda naročnik »Domoljuba«. — Isti dan so položili v grob zavrednega katoličana Verbiča Franca z Glagovca, v visoki starosti nad 80 let. — Naj jima bo zemlja lahka!

Sv. Jakob ob Savi. Dne 16. marca je nenadno umrla zgladna krščanska mati Katarina Cajhen v starosti 45 let. V njeno hišo so prihajali vedno le katoliški časopisi. Odlikovala jo je izredna dobrotlost. — Blagi pokojnici bodi Bog obilen plačnik!

Raka pri Krškem. Pri padcu po stopnicah se je tako močno poškodoval, da je podlegel poškodbam 4 letni Jordanov Darko na Raki. — V Zabučah je odšel v večnost bivši krojač Janez Jeke. — Večni počitek obema!

Zališeg. 24. marca je odšla po večno plačilo Frančiška Pečan, stara 78 let, kuharica v tukajšnjem župnišču. Služila je pri g. župniku Antonu Hribarju celih 42 let. — Bila je blaga, postrežljiva in za vse stroke sposobna služabnica. Blago pokojnico priporočamo vsem znancem in prijateljem v molitvah. Bog ji bodi milostljiv! Sveti naj ji večna luč!

Jesenice. Oni četrtek je bila ob veliki udeležbi pokopana 69 letna Kalan Julijana. Vsekoraj je bila zvesta naročnica »Domoljuba«. Pogreba so je udeležili Krekovo prosvetno društvo z zastavo, saj je bila članica ženskega odseka. Cerkveni zbor ji je v slovo zapel tri žalostinke. Počival v Bogu! — Na Marijin praznik je proslavila Materinski dan v Krekovem domu Vincencijeve konferenca. Obsežna dvorana je bila polna naših mater, ki so vidno vzradočene gledale ljubke nastope in prizore malih otrok. — Društveni praznik na Jožetovo je proslavilo članstvo Krekovnega prosvetnega društva s sv. mašo in z vzpodbudnim govorom društvenega duhovnega vodje duh. svetnika g. Kastelica. — Jeseniški cerkveni pevski zbor bo priredil na tisto nedeljo ob 8 zvečer v župni cerkvi cerkven koncert na katerega vabimo vse župljane!

Bresnica na Gorenjskem. Prosvetno društvo je priredilo v nedeljo 23. marca večer proslave 70 letnice našega rojaka, pisatelja F. S. Finžgarja. Na sporedu je bilo več pevskih točk, recitacija in nato govor g. pisatelja Janeza Jalena. Društveni predsednik je povedal, da je bil g. pisatelj na zadnjem obnem zboru izvoljen za častnega člana društva. Diploma je nekaj posebnega, ker je odlikovanje knjižne, v kateri je zapisano pisat-

njena cerkvi in duhovščini. Značilna o tem je njena večkratna izjava, da ji zato nič ne zmanj-

Sv. Danijel nad
Prevaljani. Te dni
smo položili truplo
Betrihove Mojke
večnemu počitku. Raj-
na Marija Buhvald se
je rodila l. 1866. na
Dolgi brdi. Posestvo
je prevzela po bratu.
Rajna Mojka je bila
dobrega srca: kdor-
koli je prišel v njeno
hišo, vsakega je pri-
jazno sprejela ter ga
obdarovala po svojih
najboljših močeh. Po-
sestvo je bila naklo-
na. Značilna o tem je
tudi zato, da ni zmanj-
šala nobenega.

Leskovec pri Krškem. Dne 21. marca se je poslovil iz Leskovca g. Jožef Pokorn, ki je deloval pri nas kot kaplan od 15. avgusta 1939. Kot župnemu upravitelju na Preloki, kamor je odšel, mu želimo veliko uspeha v njegovem novem delovanju. Prav tako pa je prišel v Leskovec za kaplana g. Ludovik Bartelj, ki je služboval doslej v Dolji pri Litiji. Tudi nje-

n Za letošnjo Velike noč je naša narodno-obrambna organizacija »Slovenska straža« izdala pet umetniških razglednic, ki so jih na pravili naši priznani domači slikarji in v njih predstavili domače slovenske običaje, kakor so med ljudstvom v navadi v velikonočni dobi. Slovenski narodni običaji nam morajo vsem biti dragocena svetinja in ker so nam jih v tem primeru ponazorili naši slovenski umetniki, je vrednost teh razglednic še tem večja. Zato naj letos vsi zavedni Slovenci in vse zavedne Slovenke pošiljajo svoje velikonočne pozdrave in čestitke znancem in prijateljem na razglednicah Slovenske straže!

mu želimo, da bi se dobro počutil pri nas in
imeel tukaj enake uspehe kot doslej. Bog naj
spremlja delo obeh gospodov! — Naše prosvet-
no društvo je letos prav lepo napravilo zopet
materninski dan. Prireditelj je napravila vsem
obiskovalcem našega skromnega »doma« obilo
lepega veselja.

Znova sem jo udarila za njimi. Sli smo skoz Oveja vrata, ne da bi nas kdo zadrževal. Po ulicah, s kameni tlakanih sem jih sledila, ne da bi srečali človeka. Vse je bilo tiho razen petja romarjev na daljnjih gričih — »O, sem si mislila, ko bi se le mogli srečati z množico tehle romarjev, bi Nazarečana še mogli rešiti,« toda ulice so bile kakor ulice mrtvega mesta. Privrženci templja so si zarez ozbrali uro in moč teme.

* Ana, prejšnji veliki duhovnik je bil tast
tedanjega velikega duhovnika Kaite

¹ Voditelji judovskih upornikov — kakršen je bil n. pr. tudi glasoviti Barabe — so prav ob praznikih ljudstvo radi bujali in upor proti obsovanim Rimljanom. Saj Jezus sam v evangeliju (Luk. 13, 1—4) omenja dobro pripravljeno upor, ki naj bi se ob prazniku totorakem vnel na treh krajih hkrata, zavel utrjeni grad Antonijo, ujel Pilata in Rimljane pognal iz svetega mesta Jeruzalema in iz Judeje sploh. Oddod naj bi zmagovali vojvoda zavel vse svet in se oklical za Menija (Odrešenika). Pa je pilat vse naprej zvedel in upor neumnostno zadušil v krvi.² — ² (Prim. Josif Flavij: Judovski vojska 2.)

Varčevanje nekdanj in danes

(Ob treznostnem tednu.)

Skromnost in varčnost sta si kakor ljubeci sestri. Varčnosti ni brez skromnosti, niti skromnosti brez varčevanja. Druga na drugo sta navezani ter se vsestransko podpirata in spopolnjujeta. Kakor telo in duša, tako tesno je povezano njuno delovanje.

Cednosti, kateri navajamo, sta nekdanj bujno cveteli. Ljudje tedaj še niso bili razvajeni; nosili so preprosto plateno obleko in uživali zdravo domačo hrano, kakor poje pesem: »Na žgancih tropine pa kislega zelja — bob, kaša vse mine, ko pridem od dela.« Pa žganci so jim bili skoraj že kar preveč imenitni; saj nam je znan pregovor, ki pravi: »Žganci streho predero, škruklji pa po svetu poženo.« Kave in čaja še takrat niso poznali. Pri nas sta se udomačila šele po vojni. Žganci, pristno domača in nekdanj tako spoštovana jed, so se morali umakniti pijači, ki nikogar ne nasiti in je obenem še tujega izvora. Tudi škruklji so izgubili svojo veljavo. Spodrinili jih je čaj z obilno porcijo sladkorja, ruma ali slivovke, sicer je navadna »hruševka«, kakršno njegovi ljubitelji spet odklanjajo, ker jih prijetno ne omami. Kakšna potratna in razsipanje denarja, ki bi nam več zalegel, kamor koli bi ga obrnili! Naši predniki bi nas zaradi tega prav gotovo pomilovali.

Varčen in skromen je bil nekdanj naš kmečki človek tudi v obleki. Razno lepote kake: pasovi, prstani, uhani, avbe itd., je preživelo mnoge rodove ter nam je ohranjeno še danes v spomin na stare čase. Preprosta obleka iz domačega platna je trajala leta in leta in čevljev niso dali drugega lopa, kakor da so nekoliko škripali. Pa še na to so zabavljali, češ da evlji je tisti čevlji, ki niso plačani. Danes mora imeti kmečko dekle za veliko noč novo obleko, pa take šolence, da »pašejo« k obleki. In potem med letom dvakrat ali trikrat — vse novo in po modi narejeno. Vrh tega pa še svilene nogavice in prav take rokavice, kot jih ima onegava »Mimic, ki ni več Micka, odkar je prišla iz mesta.

Ne zvrčamo krivde le na slabe čase. Tudi naši predniki so živeli v stiskah in nadlogah, ki so bile morda še huje, kakor so danes. Boj za obstanek pa jim je bil nedvomno lažji, ker niso bili razvajeni. Veliko so morali prebiti kot tlačani pod graščinskim jarmom. Trle so jih različne bolezni, grozile vojske in roparji, ki so na-

padali njih imetje. Kolikokrat so trpeli pomanjkanje, da so bili primorani, uživati živalsko hrano. Kruha zaradi slabih letin niso imeli, saj nam je znana tale stara pesmica:

»Tam gori pri Sveti Tekli
niso tri leta kruha pekli;
eno samo jesen,
pa še ta je bil ovsen.«

Skromnost in varčevanje sta pomagala našemu človeku do boljšega življenja. Mnogokrat čujemo pogovore, kako je ta ali oni iz nič začel, pa je prišel do svojega doma. Za blapca je služil ter si je prihranil toliko, da je kupil kmetijo. Dekla si je prislužila doto ter se omožila na posestvo. Vsi ti ljudje so znali živeti skromno in varčevati. Če bi bili zapravljivi, bi bili na starost berači, kakor mnogi drugi, ki so ravnali nasprotno. Prav je imel nekdo, ki je rekel, da je varčnost zapisana zunaj na vsakem domu tako kot hišna številka. Pa tudi na vsakem posameznem človeku so začetni znaki njene veljave. Varčnosti je danes čedalje manj na svetu. Koliko denarja vzame pogubno pijančevanje! Po grlu stežje milijoni in pušajo za seboj grozne sledove razdejavanja. Ako je treba podpreti kako koristno napravo z malimi prispevki, kako se vse upira, nagaja in zabavlja. Za pijačo pa ni škoda in kar ni neprijetno ne zadenejo številke, ki kažejo, koliko se tu pa tam zapije. Kje so danes možje, o katerih nam pripovedujejo, kako so na poti mimo gostilne tiščali v žepu dvajsetico in ko so premagali skušnjave, tedaj so bili veseli in ponosni, da so jo oteli pogina. In pa taki, ki so se založili s suhim sadjem, kadar so šli na potovanje. Ti možje so imeli tolare v nogavicah, ki so prijetno žvenketali. V okolici so uživali veljavo in na starost se jim ni slabo godilo. Nekdanji strici in tete so si olajšali pozna leta z lepimi prihranki. Danes pa ta ljubzen pojem, ker zapuščajo očete sinovom navadno le dolgove. Posledice so prepri in obravnavanja pred sodiščem.

Gleda skromnosti in varčevanja bi bilo koristno in potrebno, ako bi se povrnil nazaj v minule čase. — Nič nimamo proti lepi in čedni obleki, ki je primerna stanu in časovnim potrebam. Zemlja nam je še vedno dobra mati ter

nam daje vsega, kar potrebujemo za zdravo in tečno hrano. Ne dajmo se begati od ljudi, ki pravijo, da v današnjih negotovih časih ni treba varčevati. Potreba je namreč tolikšna, kakor morda že ni bila dolga leta. Nič ne vemo, kaj nas čaka in kako občutno bomo potrebovali, kar si bomo pripravili. Bodimo tedaj pripravljeni in posnemajmo naše davne prednike v skromnosti in varčevanju.

Opozorilo delodajalcem

Okrožni urad za zavarovanje delavcev na prosta delodajalca, da odjavijo vsakega člana, ki je vpoklican na orožne vaje, z onim dnem, ko je dejansko zapustil delo zaradi orožnih vaj. V interesu delodajalcev kakor delojemalcev, je, da na odjavnicah delodajalci oznažijo »orožne vaje«, ker v tem primeru urad ne bo računal prispevkov zaradi prekasne odjave. Vsakega člana, ki je po končanih orožnih vajah delo zopet nastopil, naj delodajalec prijavijo ponovno v zavarovanje z dnem nastopa dela. Naknadno naj člani predložijo uradu na vpogled vojaško knjižico ali potrdilo vojaške komande, ali tudi od občine overjen prepis, iz katerega bo razvidno: a) ime, priimek in rojstni podatki zavarovanca, b) prvi dan orožnih vaj, c) zadnji dan orožnih vaj, d) številni dni orožnih vaj, e) ime in naslov vojaške jedinice, v kateri je služil. To je potrebno zaradi tega, ker se čas orožnih vaj delno šteje v zavarovalno dobo.

Za čas orožnih vaj zavarovanca imajo njegovi družinski člani pravico do zdravljenja, kakor v času, ko član dela in plačuje prispevke. Družinski član, ki se hoče poslužiti bolniških dajatev ob času orožnih vaj svojega hranitelja, se mora izkazati pri uradnem zdravniku s potrdilom delodajalca, do kdaj je bil njegov vzdrževatelj zaposlen, ter s potrdilom občine, od kdaj služi orožne vaje in da je bil odvisen od njegovega zaslužka.

n Borovnica. Kmetiška nadaljevalna šola v Borovnici priredi na cvetno nedeljo, 6. aprila ob 3 popoldne v Prosvetnem domu žaloigro »Krivoprisežnik«. Prijatelji kmetijstva, vljudno vabljeni!

d Vola in telice je nekdo ukradel posestniku Počivavšku v St. Petru pod Sv. Gorami. Živinčeti je odpeljal s tovrnim avtomobilom.

sem se vsekakor oglašiti. Htel sem tja, kjer sem slišal srebrne levitske trombe, ki so trobile v tihem zraku gore Morije. Na tempeljskih trgih so blejale ovce in grlice so grulile v svojih tičnicah. Zaklali naj bi jih duhovniki, ki so tako svojemu Jehovu hoteli ugasti žepo po krvi. Ko se je gosti dim žganih darov vzdignil iznad templja, se mi zdi, da se mi drevesa na Oljski gori niso nikdar zdela tako zelena. In tičev v Kraljevih vrtovih še nikoli nisem slišal tako peti, kakor so peli tisto veselo jutro. Malo sem žal vedel, kaj je dan hranil zame!

Rufus me je čakal pri delavnicah. »Licini nas potrebuješ, je dejal, »danes vrat ne odpremo«.

To je bilo slabo znamenje, da niso bili samo redni vojaki iz trdnjave poklicani v pretorij, ampak da so bili vsi rablji iz naše delavnice klicani tja. Kadar so potrebovali nas mizarje, smo vedeli, da nas vselej čakajo sitne reči. Jaz sem bil svoje ljudi skrbno izbral. Človek bi lahko legijo pretaknil, ej vso legijo, pa bi srečnejše trume ne našel. Zlasti odkar nam je poveljeval Licinij. Bilo je še zgodaj; nočno stražo so še le zamenjali, ko smo prišli v pretorij. Vendar je pa redna vojska iz stolpa stala pripravljena, ko smo prišli mi mizarji.

»Kaj to zdaj pomeni?« je Probus prašal nekoga.

»Prav nič ne vem. Nekaj bo zavoljo tistega galilejskega norca, mislim. Tempeljska straža ga je opolnoči peljala k Anu. Izpraševali so ga in tepli. Pravijo, da bo danes umrl. Čim prej ga ubijemo, tem prej bom imeli mir, pravim. Slišal sem, da ga je neki Peter, njegov učenec zatajil in se zraven močno rotil.«

Ko smo šli proč, nas je srečala truma ljudi, in videl sem, kako je Rufus božal krč svojega meča. »Poslušajte, kako hebrejski psi la-

jajo za njegovo krvjo,« je mrmral. Utihišli smo. Nikomur nam ni bilo treba praviti, kdo so bili ti, ki so nas srečali; njih obrazi so nam povedali.

»Pri Jupitru!« je rekel Varus. »Ali ste videli obraz tistega Kajfa z risjimi očmi? Ali veste, da so duhovni Pilata to zgodnjo uro poklicali, da ga jim obsodi na smrt? Na Nazarečana vse življenje bi ne stavile.«

Vojaki posadke so morali stražiti pretorij, med tem ko smo mi mizarji morali prevzeti skrb za jetnika. Ko nam je Licinij to povedal, me je zavoljo tega Jezusa prevzelo čudovanje; pa tudi nekakšen strah, ko sem mislil na vse to, kar mi je bila Suzana o njem pripovedovala. Stali smo ob zunanem dvoru in čakali. Iznenada je hrumenje množice naraslo stoterno in udarilo v divji krik.

»Glejte ga!« je dejal Rufus, in videl sem slon utirati pot. Sredi podivjane drhali je bil miren eden v beli obleki. Šakali so revskali in tulili. Straža se je trudila, da si skoz ta človeški gozd s silo napravi pot. On je stal bled in miren s povzdignjeno glavo, kakor da nič ne vidi, kaj se okoli njega godi. Rufus je zares resnico povedal, ko je rekel: »Nihče ga ne more imenovati bojarljivca.«

Nazadnje so prišli do nas. Roke je imel zvezane, in okoli zapestja je imel ovito vrvo; tako so ga izročili rimski straži. Stegnil sem roko in prijel za vrvo. Pogledal sem ga zelo pazljivo, saj še sem prvo o njem mnogo slišal, mu prej v lice — razen od daleč — nisem nikoli gledal. Čutil sem se, kako je takle človek srca ljudi mogel tako pridobiti (videti je bil tako slaboten in truden). In nato je povzdignil oči proti meni — in razumel sem.

Vrv sem dal Kvintu in hodil za jetnikom; zakaj, ne vem. Morebiti zato, ker sem se bal njegovih oči. Zapazil sem, kako odločno, pa vendar težko je hodil. Njegova vrhnja obleka

je bila raztrgana nad postavo drugih ljudi. Bil je vitke, dasi hkrati močne rasti. Rad bi vedel, ali je govorica lagala, ko mu je dajala samo tri in trideset let.

Obstali smo. Videl sem, kako je glavo obrnil, in še enkrat sem opazoval njegov obraz. Bil je bled, da tako bledega v Judeji še nisem nikdar videl, in bridkost in trudnost sta bili na njem zapisani. Na čelu je bila kri, kakor da je bila nanj legla umazana roka. Bil je kakor človek, utrujen in zdelan na smrt, kakor človek, ki je na tem svetu videl vse, kar je hotel videti, in bi ne hotel življenja odložiti z nevoljo. Njegovih oči bi nihče ne mogel popisati, saj so se pod tem bledim čelom bleščale kakor zvezde. Vzdignil jih je, in srečale so moje. Pa niso bile jezne, ampak resnobne in žalostne. Zdelo se je, da mi gore v golo dušo. In čudno je bilo, da njegova žalost ni bila videti za njega samega, ampak za mene. Ne vem zakaj — še zdaj se mi to čudno zdi. In ko me je pogledal, me je gnalo veliko hrepenenje, da bi se pred njim vrnil na tla in mu povedal vse to, kar sem skrivaj pred vsemi ljudmi.

Kakor človek, ki se vzbuja iz sanj, sem slišal Licinija, naj jetnika peljem na Galato.

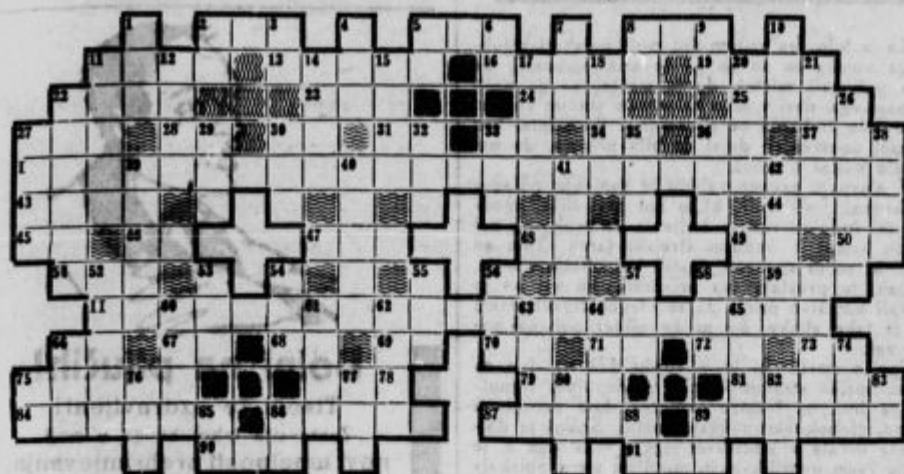
Še enkrat mi je ukazal, in takoj me je bilo moje slabosti sram. Z divjo jezo sem pograbil vrv in hitel proti vhodu. Sonce je posijalo med utrdami gradu in žrtvi lase požlátilo.

Gabata ali po grško Lithostrotos se je imenovala zunanja utrdba močeno utrjenega gradu Antonije, s katere so rimski cesarski namestniki in vojskovodje gospodovali nad vsem templjem. Imenoval se je tako, ker so bile poševno nagnjene stene te zunanje utrdbe obložene s kamenitimi ploščami (Lithostrotos = kameni zagrnjen). Tam je stal tudi sodni cesarskih namestnikov.

(Nadaljevanje prihodnj.)

Nagradna križanka

Trije izžrebani reševalci dobijo prelep roman »Poročnik indijske brigade«.

Rešitev je treba poslati do druge nedelje, t. j. do 13. aprila.

Vodoravno: 2. delajo čebela, 5. slaščica, 8. voda v trdnem stanju, 11. najvišji vrh Karavank, 13. neke vrste strog — množina, 16. ima igravec, 19. podoča rastlina, 22. jamranje, 23. kratica: in drugo, 24. kratica: ednina, 25. nadležna muha, 27. število, 28. nikalnica, 30. ploskovna mera, 31. staroslovska pijača, 33. vzdih, 34. nadležna žival, 36. ploskovna mera, 37. kosanje, 1. in II. današnja prejšnja je kratka molitev vernega Jugoslavana, 43. državna blagajna, 44. to, kar jemo, 45. osebni zaimek, 50. veznik, 51. ni drag, 59. ljubljansko predmestje, 66. grška črka, 67. število, 68. ploskovna mera, 69. polovico napisa na križu, 70. pritrdilna členica, 71. osebni zaimek, 2. dva enaka samoglasnika, 73. kratica: tega leta, 75. javna oseba, pred katero je treba izvršiti razne pogodbe in pisati pisma, da imajo pravno veljavo, 77. prva žena, 79. rastlina, 81. časten naslov — običajen v nemških kraljih, 84. strol, 86. — jači, nesloga tlačil, 89. reka v Jugoslaviji, 90. pikajoča žuželka, 91. slovenska svetnica.

Navpično: 1. število, 2. kratica: sledeč, 3. kazalni zaimek, 4. gospodarsko poslojce, 5. osebni zaimek, 6. kratica: dvojina, 7. posoda, 8. pevska nota — a — italijansko, 9. pevska nota — c italijansko, 10. otok v Jadranskem morju, 11. drža, 12. del hiše, 14. pisarna — tučka, 15. uniforma, 17. del njiv, 18. stud, 20. pritok Save, 21. pristojbina — množina, 22. star človek, 26. dekle, 27. se napravljata na klasju, 29. žensko ime, 30. tri zapovrstne črke, 32. svetilka, 33. žensko krstno ime, 35. deležnik glagola iti, 36. pozdrav, 38. grič v Jeruzalemu, 39. tič — množina, 40. francosko pristanišče ob afriški sredozemski obali, 41. sklep — prva črka s sirešico, 42. del polja, 52. je eno, 53. 54. turški oblastnik, 55. ni resnica, 56. desinfekcijska tekočina, 57. število, 58. del voza, 60. duhovniška plača, 61. bivša telovadna organizacija, 62. del stopnjice, 63. gospa, 64. možko ime, 65. se razprostira nad nami, 66. nosilne tatvine, 74. gredo lovel na —, 75. predlog, 76. predplačilo, 78. domača žival, 80. ženski glas, 82. ime matere Device Marije, 83. predlog, 85. kazalni zaimek, 86. osebni povratni zaimek, 88. nikalnica, 89. — pritrdilna členica.

Rešitev zadnje nagradne križanke

Vodoravno: 1 Bosko, 6 pik, 9 trn, 12 groza, 17, 30, 44 iz 70: Daj mi, Jesus, da žalujem, smrt trpljenja obklojem, ki si jagne ga prestal, greh izbrisal, milost dal, 19 trn, 20 petek, 21 detel, 22 ep, 23 Raka, 25 race, 27 Ana, 28 okno, 35 era, 37 atlet, 40 strah, 42 umit, 51 rt, 53 potnik, 56 Ra, 57 Eva, 58 Emil, 61 ris, 63 pratike, 65 oko, 67 sarkazem, 69 po, 78 klop, 79 ar, 80 ol, 81 oaza, 82 Sion.

Navpično: 1 ban, 2 oja, 3 smert, 4 kitara, 5 oja, 6 pekel, 7 iz, 8 ku, 9 ta, 10 rž, 11 Nada, 12 glen, 13 ruta, 14 oja, 15 zel, 16 amen, 17 drama, 18 grom, 19 tra, 20 patriot, 22 poet, 24 Krek, 28 okus, 29 Kum, 32 br., 22 jarek, 34 ji, 36 as, 38 t. j., 39 lak, 41 lema, 43 srp, 45 in, 46 Grk, 47 geslo, 48 Pariz, 49 ar, 50 lipa, 52 trg, 53 park, 54 tiho, 55 fe, 59 iz, 60 leto, 62 sol, 64 kip, 65 ob, 66 Oil, 68 mda, 71 el, 72 za, 73 ro, 74 ma, 75 la, 76 os, 77 si, 83 je, 84 Etna, 85 es, 86 otava.

Izžrebani reševalci nagradne postne križanke: Nikolaj Hudoklin, Sl. Jernej 10, Dolenjsko; Svetina Marija, Aleševčeva 42, Ljubljana 7; Kos Marija, uradnica, Javornik na Gorenjskem.

Moravče. Pri obžigovanju dreva se je ponesrečil moravški organist Aleš Capuder. Padel je precej visoko z drevesa ter si zlomil nogo. Zdravi se v bolnišnici.

Uredniška pošta. Na Sinji vrh: Slika ni tako jasna, da bi se dala kliširati. — V Stično: Vaše pismo je prav lepo in bo mater go-tovo razveselilo, če ga bo dobila. Natisnili pa nismo članek »Materinski dan«, dobili pre-pozno. — V Hrastje: Poglejte v 13. številko »Domoljuba« od 26. marca 1941, str. 10, prvi stolpec, spodaj. — V Vukmanič: Vašo stvar so priobčili že lansko leto, in sicer okrajšano. Za zanimive novice Vam bomo hvaležni.

Predsednik irske vlade De Valera je izjavil, da Irska ne bo dovolila, niti eni državi izkoriščanje njenih pomorskih oporišč, ker more samo na ta način ohraniti s težavo pridobljeno svobodo.

Smola barona Dorivala

»Stara zvijačale se zareži doktor Marcellino. »Pa to še vse nič ni. Kajti, kar je še več, je zelo grdo od mene, da sem upolno nado — upolno nado, je rekla — samostojne dame tako sramotno zlorabil, in posebno prostansko, da sem ji povedal drugo ime. Vendar pomote se dajo razjasniti, je rekla. Smem jo obiskati in ji vse pojasniti!«

»In kaj si ji odgovoril?«
»Da bom hudiča — no, da sem ta in ta in da lahko dokažem in da so me že večkrat zamenjali z mojim dvojnikom. Ni me pa pustila, da do konca povem. Kar zdijala je. Ona —«
»Zakaj ji nisi pokazal legitimacije?«
»Saj do tega niti prišel nisem. Ko bi je ne bil urno pobral, bi najgorši škandal —«
»Glej, glej — je že tula krične stotnik. Gospa Mucova je sunkoma vstala in z divjo roko pobrala torbico, robec in očala. Naravnost k Dorivalovi mizi se je pognala.

»Podležje pravi. Ne preveč glasno, pa vendar ne tako tiho, da bi bilo za Dorivala.

»Ampak, gospa —«
»Podlež! Koj grem na policijo! Ne boste mi briljantov kradli!«

In se je napihnila kakor razdražena pura ter ponosno odšla. Za njo je dobila gospodična Leničeva, v globoko sklonjeno glavo...

»Strašno!« reče Potokar.

»Grozno!« pravi Dorival.

»In kaj namerjaš zdaj narediti?«

»Jutri na vse zgodaj poiščem odvetnika, da mu zadevo razložim in naročim, naj poišče gospo Mucovo in ji vse pojasni. Hm — kaj imam pa tlele?«

Odpre levo roko, ki je še vedno krčevito tiščala kos koncertnega programa.

»To ti je vtaknila ona suhale se reži stotnik. Sem jo videl.«

Dorival je hotel program vreči stran, pa mu je stotnik zaklical:

»Ne! Je nekaj napisala.«

Zgladil je list, ga prebral in ga dal Dorivalu. Na listu je bilo napisano:

»Dragel! Pričakujem sporočila pošto le-žeče 30 pod M. L. Moram s teboj govoriti. Tvoja Metka.«

»Kdo bi mogel kaj takega verjeti!« pravi Dorival. »Ta Emil Šepce, se zdi, je res ljubozni človek. Dvoril je stari in mladi, obema hkrati. Neverjetno vsestranski!«

Hotel je list raztrgati.

Pa se je premislil. Čemu dajati pisarijo radovednim natakarkjem v zobe — vtaknil je list v notranji žep...

Potem so govorili in se pomenkovali ves večer in vse se je vrtelo okrog Emila Šepca.

»Legitimacija, ki mi jo je dala policija, ni zadostil! pravi Dorival na koncu. »Je nekaj vredna samo za policijske ljudi. Kar v duhu že vidim, kako me bo pri prvi priliki čisto javno oklofotal kak osleparjenec — preden se bom zavedel, kaj hoče. Ne! Poba Šepce pri-čenja —«

»Ne deklamiraj mile! pravi Potokar s povzdignjenimi rokami.

»— biti meni strašen. Kot praktični trgovec —«

»Dobričina ti takale!«

»— kot praktični trgovec se bom sam varoval. Čemu imamo zasebne detektivske zavode? Nagal — bom — dva tucata najboljših detektivov za tem Šepcem in ga pobil. Enkrat za vselej!«

»Ali bo dragole! meni Potokar. »Pa saj si tako šalo lahko privoščil!«

Gospod stotnik Potokar in baron Samostrel sta pod lipami klampala domov.

Baron Samostrel je pričel kaj premetenot. »Ah, Potokar, saj ti zabajaš v hišo konzula Rožiča?«

»Kajpak!«

»Rožič je konzul republike Costalinde?«

»Je.«

»Costalinda me zanimala.«

»Res?«

»Res. Kupčijsko. Tam so bogata ležišča volframove rude —«

»Kaj mi ne poveš?«

»— in konzul bi mi morda mogel dati resnična pojasnila. Bi me peljal k njemu?«

ZIVLJENJE v svetlu

Kokos iz Galicije

Takrat, ko so najhujše divjale boji na galiskem vzhodu, je srečel sporočila straha, da leži blizu zapuščenega galiske vasi, kar na prostem polju, vojak, ki mu je bila kroglja prebila nogo. Tista njiva, kjer je bilo le majhno skrovišče za ranjenega vojaka, se je raztezala med ruskimi in nemškimi postojankami, tako da že drugo jutro ni bilo moči niti misliti na to, da bi ranjenec dobil tako pomoč. Z največjo muko je bil uvel iz ruskega ujetništva, a pomoči, ko je bil zaradi izgube krvi, lakote in žare napoli umrle, se je bil spasil v opuščen streški jarek sredi tiste njive.

Zaradi bližine sovražnih let in pa ker je bil cimerji bolj slab, ni imel ranjenec nobene prilike, da bi bil dal kakšno znamenje in tako tudi ni mogel pričakovati pomoči od svojih tovarišev, čisti je, ker so bili ti medtem preostali svoje postojanke. Tako je bil v svoji prvi noči trpljenja že obračunal v svojem samotnem skrovišču z vsem življenjem, z domovino in s pozemsko ljubeznijo. Jutro je pričakoval brez vsakršnega upanja in v tvezi s smrtjo. Toda ko se je začelo daniti, je ves obnemogel od lakote zagledal belo kokos v bližini na polju, ki je prav zložno in zadovoljivo stopicala proti svojem, iz krompirišča in stare slame sestavljenemu skrovišču. Brezskrbno je počel s kot, čepala nekaj časa in je pustila blestete se belo jajce v gnezdo, ko je odhajala na svoj spreboj v okolico.

Šestdeset dni in sedem noči je ranjeni vojak, tako ves v strahotah med smrtjo in življenjem, prebil v tem skrovišču, in sleherni jutro je prišla kokos, da mu je prinesla življenja za bodoči dan. Vsak dan je s tresočo se roko in po mučnih urah pričakovanja, odvajanja in smrtnega strahu vzela jajce, ki mu ga je nedežna in nerodna poslanica položila poleg njegovega bridkostnega lašča. Stijala postava, kakoga angel, bi ne bila mogla njegovim bolečinam in njegovemu zupanju priznati večje tolažbe, kakršna mu je delila ta Hveica, ki mu je poslana od nebeske dobrote omiljena Vsemogočnosti, vsak dan obnovljala njegovo dobroto — to je — življenje.

Ko je bilo čez sedem dni moči potiskati izgubljenega vojaka in so se ga tovariši spomnili, da bi ga pokopali, misleč, da je mrtel, so ga našli le dihačnega, dasi v jako žalostnem stanju; vendar mu je bilo življenje še ohranjeno. Poslednje, kar je napoli onesveščen dejal, je bila prošnja, da naj vzamejo kokos s seboj.

V glavnem prevezovalšču je ranjenec polagoma okreval. Poikovnik, ki je kot prvi djal zgodbo o tej čudoviti resitvi življenja, je raskazal, naj prinese kokos v ondotni streški jarek. Tam so jo vsi, ki so jo spoznali, častili kot posebno bitje. Z vojniki je prestala vsa prodiranja in vsi so jo varovali kot živo pričjo, da se utegne človek rešiti tudi iz take stiske, ko ni že nikjer nobene pomoči več.

Sprečo smrti, ki je v vojski dan na dan na obisku, sprito strahot lastnih usodepolnih trenutkov, je bila na borišču sleherni duša prežeta z iskreno, globokoverno hvalešnostjo. Kokos je dolgo časa bival v streškem jarku, vsak dan si je navzlic vsem neprilikam in motnjam sama poiskala živela v okolici in se je v mraku cimerji vrnila k vojakom. Da je bila ta kokos tako izredno domača in priljubljena, izhaja od tod, ker galiski kmetje, ki sestojijo njih hiše navadno le iz dveh, komaj drug od drugega ločenih prostorov, cimerji skupaj živijo s svojimi divjimi.

Pri nekem napadu na Strij se je kokos izgubila, vendar se ni dozdeva tako samo po sebi umevno, da je kmalu odšla nekam, kjer je po božji volji spet kakemu človeku resila življenje.

Koliko časa traja potres

Navadno mislimo, da je silovitost kakoga potresa odvisna od njegovega trajanja. To pa ni res. Potres, ki traja le dve sekundi, utegne povzročiti večjo škodo kot potres, ki traja teden ali celo mesec dni. Trajanje in silovitost kakoga potresa je zelo različno in večkrat so potresni sunki tako neznatni, da jih je moči določiti le s posebnimi zanesljivimi napravami. V Peruju se večkrat po mesec dni trse, pa ni nobene škode, dasi tu ni govora o kakem stalnem potresu. So pa države, kjer se potres redno ponavlja in trajajo z maj-

hnimi presledki po šest do deset mesecev dolga. Najhujši potresi trajajo od ene do treh sekund in vprav ti so najhujši. V Siciliji je bilo v petih sekundah ubitih 60.000 ljudi. V turški Anatoliji ni trajal nedavni potres mnogo dlje in je vendar nateval na tisoče človeških živov.

Bolni na pljučih!

Tisoči že ozdravljeni!

Zastavite takoj knjigo o moji novi umetnosti prehranjevanja.

Kit je naravni resila. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno nošenje in taseji preneha. Teža telesa se svila ter po posopnem stasoma boleren preneha.

Resni moji zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Cim prei račnete s mojim načinom prehranjevanja, tem bolje.

Popolnoma zastoj dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker ima moj založnik samo 10.000 izvodov in brezplačno razposiljanje, pitite takoj, da se boste mogli tudi vi pridružiti med one srečnete.

Zbiralnica na pošto:

Pannonia Apotheke, Budapest 72
Postfach 33. Abt. Z. 488.

»Saj to vendar ni potrebno, mladee mojle, reče, stotnik tjavendan. »Poslovni prostori so na Dolgi cesti —«

»Vem, vem!«

— In samo po sebi se razume, da te ni treba tjakaj peljati. Je težji govoriti s konzulom kot konzulom v uradnih zadevah.«

»Se sines nate zgovarjati? ...«

»Hm — zaradi mene ...«

Tedaj se Dorival razjeli.

»Kaj pa je vendar s teboj?« je kričal. »Ne bodi so vendar tako trde kože. Zadeva je zame zelo važna. Dobro priporočilo nikdar ne škoduje, kadar kdo prosi, da se mu ustreže. Jaz bi rad, da greš ti s menoj k konzulu.«

»No, to ti lahko usrečim. Zallbog sem pa prav v tem času od desetih do dvanajstih vedno v službi.« odgovori stotnik poljeveno.

»Morda bi mogla gospoda konzula enkrat skupno obiskati na domu.«

»Tudi to je mogoče. Ali pa ne. Zdaj ti pa nekaj povem, dragec: Zdi se mi, da si izgubil vse talenta, da bi koga prevaril, odkar se klatiš po svetu. Konzul Rožič utegne vedeti prav dosti o rožmarinu rudi. Ima pa tudi dve hčeri. Starejša je zaročena z nekim prokuristom Narodne banke. Mlajša Ruta —«

»Ah ...«

»Srečano! Ime, kaj? Ruta mi je pripovedovala o nekem predrznežu, ki jo je ogledoval v operi in se je hotel na nekem pojednu z njo, hm, prepričati. Sprevidi, kaj?«

»Gromska streliške vikne Dorival.

»Tja, Gromska streliške Sicer pa ti morem samo odsvetovati. Ruta je sicer zelo lepa, ima pa groz zmečnje.«

»Kaj, kaj?«

»Saj, Kar grd značaj! Jaz jo imam rad, ona ne pa se mara. In — zdaj veš!«

»To — ta je pa res, mišljavost, vzdihne Dorival.

V zgornjem koncu Karlovske ceste se nahaja v prvem nadstropju velike pisarniške hiše zavod »Prometeje gospoda Zlobca, bivšega kriminalnega komisarja. Gospod Zlobec je bil mož, ki mu je vse uspelo, česar se je lotil. Da mu je uspelo, je hvala dolžan nekakim trgovski nadarjenosti in spretni reklami, ki jo je znal izredno umno izpeljati. Njegove oglase so brali v vseh dnevnikih in ilustriranih družinskih listih. Svoj oddelek za poizvedbe je priporočal vsem, ki so se hoteli poročiti in so hoteli biti na jasnem, kakšno življenjsko pot je imela izvoljenka ali imel izvoljenec in koliko bo kaj denarja pri njej ali pri njem. Prav tako umno je pa priporočal tudi oddelek za vestno nadzorstvo vsem, ki so se hoteli ločiti in iskali potrebnih vzrokov za ločitev. Tjakaj je klampal drugi dan baron Samostrel.

Prej je bil obiskal svojega odvjetnika, ki se je zelo začudil in razjezil, da natvezajo njegovemu varovancu Šepčevu pustoiovisline, je pa koj objubil, da vsaj zadevo barona Mucove, ko bi mignil, spravi s sveta.

Vendar Dorivalu to ni bilo zadost.

Emila Šepca samega mora spraviti s sveta! Zaved pa je bil kaj slabe volje.

Zavod »Prometeje je zavzel vse prvo nadstropje prostorne hiše na Karlovske cesti. Veliki reklamni napisi so v kričavih barvah vsiljivo valili mimoideče. V predsobi je deček v uniformi ispraveval naročnike, z ruko ob zlati obliči kapi, ali hočejo povredbe ali detekti-

ve. Pisarna za prve je bila desna, za drugo levo iz predsobe.

Ko je Dorival povedal pobu, da želi do do samega gospoda Zlobca, ga je peljal v čakalnico, ki je bila bogato opremljena s temnim pohištvo. Tu ga je sprejel suh pretegnjenec s gladko obrtiti igralnim obrazom, ki da je tajnik gospoda Zlobca. Brez ovinkov mu je povedal, naj zadevo najprej ajemu razlož, ker je gospod ravnatelj prezaposlen.

»Mi je prav žali!« odgovori Dorival kratka.

»Je zadeva večjega pomena?«

»Pa je kakšnega!«

»Trenutek!« prosi zasebni tajnik. Saj gospod je res kar tak, da bi njegova zadeva utegnla biti resnično večjega pomena, kakor so take zadeve precenili v zavodu »Prometeje seveda. Za zavod so imele le take zadeve kak pomen, ki so pomenile dosti denarja. Tajnik je izgrul v urinski sobi, kjer je pustil vrata odprta, da je mogel sročnik prav razločno slišati divje razbijanje dvanajstih mladih deklet na dvanajstih stenskih strojih. Kaj takega je kar v srce seglo!

Dorival je hitro zapel vrata.

Po nekaj minutah se je prikazal spet tajnik:

»Gospod ravnatelj Zlobec prosi, da vstopite!«

Bivši kriminalni komisar je bil preuredil svojo govorilnico v majhen hudodelski muzej. Po stenu je viselo starobno orodje tatov in moricev; vsako je imelo številko in listek s kratkim pojasnilom, tudi so bile poleg fotografije in glave možkih in žensk hudodelcev, izrezane iz časnikov. Tudi zabavle pod steklom in v okvirjih so se učinkovito odražale od temurdečih opov.

(Nadaljevanje, prihodnjik.)

RADIO LJUBLJANA

Četrtek, 3. aprila: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Pisan drobšč (plošče) 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Radijski orkester (plošče) — 14 Poročila — 17.30 Jugoslovanski (Radijski orkester) — 18.40 Slovenska ura: Slovenske (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.30 Dvest minut zabave — 20 Reprodukcijski koncert simf. glasbe — 21 Koncert češke in ruske glasbe (Radijski orkester) — 22 Napovedi, poročila.

Petek, 4. aprila: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 11 Soliska ura: Iz Ptujja po ptujcem (plošče) in Halozah — Ptuj — Pokrajinska oddaja, izvajajo polit. in ljudske tole pri Sr. Miklavžu mlaj. Ptujja, vodi g. učitelj Edvard Rasmann — 12 Naki mladinski zbori (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Komorni trio — 14 Poročila — 14.10 Tedenski pregled Tujakoprometne zveze: Hogaška Slatina — 17.30 Otrški dueti (g. dr. Slavka Peklar, g. Marijan Hoboln) — 18.30 Zenska ura: Pomoč starostnega zavarovanja za kmečko delavko (g. dr. Mohorič Milena) — 18.30 Plošče 18.40 Francoska (g. dr. Stanko Leben) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 12-letnica ljubljanskega kongresa (g. Alojzij Potoknik) — 19.30 Za izseljence — 20 Delavsko glasbeno društvo — 20.40 ZPA oddih (plošče) — 21.15 Violinski koncert (g. prof. Karlo Rupes) — 22 Napovedi, poročila.

Sobota, 5. aprila: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 11 Hitro mine čas, če venček plošč zabava vas — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Hitro mine čas, če venček plošč zabava vas — 14 Poročila — 17 Otrška ura: Pavlihovi muzikantje — Načelnik Pavlihovega oddra (prinos iz velikega studia) — 17.30 Med igračami (plošče) — 17.50 Radioprogram — 18 Orgelski koncert (g. prof. Matija Tome) — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Plošče — 19.40 Zbiranje nagrad za razpis med objavami — 20 Znanje-politični pregled (g. dr. Al. Kuhar) — 20.30 Lepa al pomlad zelena. Pisan večer Besedilo g. Mirko Ljubitič — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna, igra Radijski orkester.

Nedelja, 6. aprila: 8 Jutranji pozdrav — 8.15 Instrumentalni dueti: klavir in harmonij — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenočnice cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 10.15 Verski govor (g. dr. Uvidio Rant) — 10.30 Mandoline in balinjske (plošče) — 11 Havajski trio in koncert sester Friskovih (pri klavirju g. prof. St. Mihelič) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Koncert operne glasbe, Sodelujejo g. Ivana Ribičeva in g. Kozjeva, Glasici ljublj. opere in Radijski orkester. Dirigent D. M. Sijanec do 14.30 — 16.30 Prosvetno delo ZFO (g. dr. Franc Blahnik) — 17. Kmet, urar, kospodarska savetnica in tiska poročila — 17.30 Koncert Akademike pevkega kvinteta — 18.15 Godbe na pihala (plošče) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.30 Ura slovenske pesmi in besede: V spomin skladatelja Josipa Kondi. Sodelujejo: g. Albin Lajevski (predavanje) g. Ivan Kenda (klavir) in Radijski komorni zbor — 20.30 Domači koncert Radijskega orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Pisanje polje (plošče).

Ponedeljek, 7. aprila: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Zvočki iz španije (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski spored Radijskega orkestra — 14 Poročila, objave — 17.30 Komorna glasba za pihala — 18.15 Duhovno zdravje (g. dr. Anton Brezclj) — 18.30 Plošče — 18.40 Mesečni slovesni pregled (g. prof. Fr. Vodnik) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.30 Nacionalna ura: Zagreb govori — 19.30 Plošče — 20 Koncert operne glasbe, Sodelujejo: g. Ksenija Vidali, g. Ivo Anžlovar, Glasici ljublj. opere in Radijski orkester. Dirig. D. M. Sijanec — 21.30 Glasni solisti (plošče) — 22 Napovedi, poročila.

Torek, 8. aprila: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Vaški umetniki (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Jugoslovanski spored (Radijski orkester) — 14 Poročila, objave — 14.15 Soliska ura: Venček planinskih pripovedi — dvojez. gov. s petjem (vodi g. Janko Sticher) — 17.30 Pisan spored Radijskega orkestra — 18.40 Znanost in naša oblika (g. dr. Miroslav Adlešič) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.30 Nac. ura: Slovenski labori (g. prof. Fr. Koblar) — 19.30 Plošče — 19.30 Vzorčna posvetovalnica (g. Vida Peršuh) — 20 Hrvodska glasba (plošče) — 20.15 Ivan Rohida: Rože ob poti — Dramska pesnitev v 3 aktih, izvajajo Glasni radijske igralne družine — 21.30 Iz starih časov (plošče) — 22 Napovedi, poročila.

Sreda, 9. aprila: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 13 Godalni orkester Svanis (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Iz Dvornikovih skladb (plošče) — 14 Napovedi, poročila — 17.30 Jos. Suk: Godalni kvartet v 3 dersi (plošče) — 18.30 Mladinska ura: a) Kako nastane solisti zbor (Reportaža iz tovarne Iv. Benas v Lj.) b) Neke jadralske (g. dr. Vaso Meru pri Matiji) (g. dr. Rajko Lotari) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.30 Nac. ura: Vojška oddaja — 19.35 Plošče — 20 Prenočnice ljubljanske opere v f. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar) v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Steklo

Malu je v tehniki tako razširjenih snovi, kakor je steklo. Ima pa steklo tudi svoje slabosti. Pri steklu je najbolj nerodno ravno dejstvo, da ima premajhno trdnost. Udarci po šipi — in še gre na dvoje. To je posebno neprimerno pri tistih vrstah stekla, ki je namenjeno za uporabo pri prometnih sredstvih, pri avtomobilih, aeroplanih, vlakih itd. Praksa je pokazala, da postane pri prometnih nevarnostih steklo lahko zelo nevarno. Kosi zlomljenega stekla prizadenejo polnikom nevarne poškodbe.

Namesto stekla so že večkrat poskušali izdelati nadomestek, ki bi slabe lastnosti stekla odpravil. Tako izdelujejo sedaj steklo, ki se upogiba in je tudi zelo odporno sprico udarcev. Posebne vrste je tudi tako imenovano »securit« steklo, ki se mnogo uporablja pri izdelavi avtomobilov za šipe pri oknih in vratih in za varstvo zoper veter. To steklo ima lastnost, da se razleti na droben prah, čim ga razbijemo. Na ta način so preprečene nevarnosti, ki bi sicer lahko nastale zaradi kosov razbitega stekla.

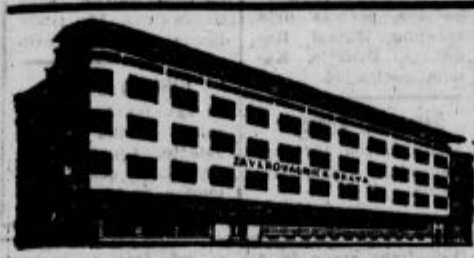
NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI
ZAHTEVAJTE TAKOJ NAJNOVEJŠI CENIK!

Sternecki
CELJE 38

a Opozarjamo vse obiskovalce sejma, da je z odločbo kralj. banske uprave Ljubljana VIII, št. 3076/1-1941 preložen sejem v Št. Jerneju na Dolenjskem z dne 12. aprila 1941, to je na velikononočno soboto, na dan 8. aprila t.l., to je na torek pred veliko nočjo. — Občina Št. Jernej, dne 20. marca 1941.

Besede: delo, rodina, domovina namesto starih gesel francoske revolucije: svoboda, bratstvo, enakost, so vtisnjeni na novih francoskih bankovcih po 10 in 20 frankov.

Večje španske čete se zbirajo v zadnjem času v bližini Gibraltarja.

„DRAVA“ je prava
- zavarovalnica malega človeka

Maribor, Sodna ulica št. 1, v lastni palači
 Glavno zastopstvo Ljubljana, Pražakova 8/I
 in v Subotici, Mamojlovičeva 5

Domači avtorizirani svet — zavaruje se smrti in dotvetje — za dolo in gospodarsko osamosvojitve — za rento, starostno prekrbo, pravišček, pokojnino — denar zavarovanece (najbolj premijska rezerva) je varno naklonen!
 Zahtevajte prospekte in obisk zastopnikov! Iščemo zastopnike in potnike za vse kraje!

Kdo čeli sebi in svojcem dobro, se zavaruje pri „DRAVI“

V vsako hišo Domoljuba!

Mali oglasnik

Kmetko dekle

20—40 letno, pošteno, krčansko - sprejemem na malo kmetijo. Plača po dogovoru. Stara Marija, Stanežiče 4, St. Vid nad Ljubljano.

Vajence

ki ima resno veselje do vrtinarstva — se sprejme z vso oskrbo v hiši. Biti mora pošten in zdrav. Zglasti se osebno. Janežič, Menges.

Žagarja

sprejemem takoj za vnecljanko na električni pogon. — Vengar Alojz, Slov. Javornik št. 97.

Ovčje volno

oprano, mehko, dobro skodrano, za prejo - kupuje stalno v vsaki množini Gržina, Celovška 44, Ljubljana.

Mizarskega vajenca

sprejme Menart, stavbno mizarstvo, St. Vid nad Ljubljano. Oskrba v hiši.

Hlapec h konjem

sprejme Jaro, Vodnikova 99, Siska.

Hlapec in dekla

pridna in zanesljiva, dobila službo na večjem posestvu. Ponudbe na: Ivana Potočnik, Rečica 3, Bled II.

Fanta

14—18 let, sprejemem na kmetijo. — Anton Prepeluh, Dobrunje 9 pri Ljubljani.

Kravo

ki bo majo tretjico teletila, proda Kozamernik Franc, Stranska vas 19, Dobrova.

Vajenca

za kovaško obrt z vso oskrbo v hiši sprejme Kuno Anton, Sinja gorica 29, Vrhnika.

Kmečkoga fanta

za vsa poljska dela sprejme Mihael Kogovšek, Dravilje, Kamna gorica 26.

Semenski krompir

zdrav, okrog 2000 kg, napredaj. — Zupničič Salna.

Njive in travnik

oddam v najem. Kozarje 62. Polzve se v nedeljo.

Vajenca

močnega, poštenega, sprejme Pokorn Janek, sekirni kovač — Skofja Loka.

Vajenca

za soboslikarsko in plekarsko obrt takoj sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. — Tomažin, Novo mesto.

Fanta

pridnega in poštenega v starosti 14—16 let, s hribov, sposobnega za kmečka dela, takoj sprejme Frano Rabič, posestnik, Senčur pri Kranju.

Dekle

za kmečka dela sprejemem v bližini Ljubljane. Naslov v upravi Domoljuba pod 4802.

Kmečka služkinja

priljubljena, snažna, 20 do 30 let stara - se takoj sprejme k boljši družini za vrtna in hišna dela. — Kljodi Jernej, Dev. Marija v Polju pri Ljubljani.

Prodaj

vrata, 7 dvojnih oken s skatami in omrežji, 100x77 cm. Brod št. 6 pri Črnučah.

Za manjšo pristavo

(šest krav in en konj) se sprejme zakonski par. Zena bi opravljala zelenjadni vrt. — Ponudbe na: Hotel »Slon«, Ljubljana. — Istočasno se sprejme

kuharico

za pripravo kuho za večjo družino.

Prodaj

bika plemenjaka, dve leti starega, 650 kg teškega, 1 telico, sedem mesecev brejo, dolenske sive pasme, rodovniška, prvovrstna roba. Zefran Janek Gotna vas 18, pošta Smihel pri Nov. mestu

Fige in brinje

za gnanjekuho ima na zalogi trdka - Ivan Jelačin, Ljubljana - Askerčeva cesta 1 - telefon 16-07.

Preiskusan redilni prašek

„Redin“ za prašiče

Pri malih prašičkih pospešuje Redin prašek hitro rast, krepi kosti in jih varuje raznih bolezni. Večji prašiči pa se čudovito hitro redijo in dobro prebavljajo. Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašič ter stane 1 zav. 8 din, po pošti 19 din. 3 zav. po pošti 35 din. 4 zav. po pošti 48 din. Mnogo zabavnih poskusov. Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo silo. Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1. Na deželi pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštino.

Črni gaber kupim

za takoj ali za posek posimi. Plačilo takoj, tudi pred posekom. Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo »Domoljuba« pod številko 4802.

Naročajte »Slovenec« in »Slovenski dom«!

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 30.—, po pošti din 50.—, 2 steklenici po pošti din 85.—, 3 steklenice po pošti din 115.—.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1.

Na deželi pa zahtevajte Mostin pri Vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštino.

V vsako hišo »Domoljuba«!

Slivovko, hruševce, pelinkovec in rum

si lahko prav poceni sami napravite. 1 steklenica naše umetne esence za napravo 5 litrov slivovke, hruševca, pelinkovca ali ruma stane Din 30.— po pošti Din 48.—, 2 steklenici po pošti Din 78.—, 3 steklenice po pošti Din 100.—. Tabela navodila na vsaki steklenici.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1.

Poravnajte naročnino za Domoljuba, ker ga bomo sicer morali ustaviti!

MEINEL HEROLD MARIBOR 167

Dobro sosedstvo je pogoj za pravilno in uspešno delo

Še 24 koles odličnih znamk po stari nizki ceni nudi

PODOBNIK FRANC, trgovina, Rudnik - Ljubljana

JABLIN - Jabolčnik

za izdelavo umetne domače pijače Vas stane 50 litrov zavitek din 30.—, po pošti din 48.—, 2 zavitka po pošti din 78.—, 3 zavitki po pošti din 110.—. Prodaja Drogerija Kanc, Ivan Kanc - Ljubljana - Nebotičnik

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«!

VIM
čisti vse

VIM

VIM
ne praska

»Domoljuba« stane 88 din za celo leto, za inosemestvo 60 din. — Dopise in pise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnina, inserate in reklamacije pa upravnica »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefonska uredništva in uprave: 40-04. — Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslovanske tiskarne: Jože Kramarja.